

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre 24 koron.
 Egy hónap 2 korona.
VIDÉKEN:
 Egy évre 28 koron.
 Egy hónap 2 k. 40 f.
HIRDETÉSEK:
 6-hasábos példát sor egyszer 20 fillér,
 minden következéskor 16 fillér.
 Helyi példát sor 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 József főherceg-ut 22. ■
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Szerda, augusztus 2.

Mai számunk főbb közleményei:

- A kisebbség joga
- Távíratkészesítés telefonon.
- Százmillió per.
- Pusztító tüzek mindenfelé.
- Ha lekésik 500 utas.
- Szemle a Kovald-gyárban.
- A tolvaj altábornagyné.
- Két válopör.
- Nyári aszondások.
- A pápa betegsége.
- Keglevich gróf az aradi rendőrségen.
- Megtámadott főmérnök.
- Tarkaságok.

Váltó-tilalom.

Arad, augusztus 1.

Reform-termő nyáron, a mikor a hivatalfőnökök üdülés közben, a helyettesek pedig az ideiglenes hatalom élvezete alatt eszméket és újításokat főznek be télire, reform-termő nyáron indítványozza most egy vidéki város főszámvévője: tiltsák el a város pénztári és számvévő hivatalnokait attól, hogy maguk és mások részére váltókat elfogadják vagy zsirálói minőségben aláírjanak.

Komoly, szép ötlet, s ha kell, illusztrációval magunk szolgálunk. Aradváros legutolsó főpénztárosa tudvalevően azért mondott le az állásáról, mert menekült a pénz elől. Semmi bünt, szabálytalanságot, hibát nem követett el. Ambiciózus, szakértő hivatalnok volt, aki életrevaló javaslatokat csinált a város pénzkezelé-

sének modernizálásáról. Es ezt a fő-tisztviselőt elérte a köztisztviselő osztály harapós betegsége: az anyagi gond, az adósság. , aki az előtt pedáns, hidegvérű hivatalnok volt, egyszerre nyugtalan emberré vált. Félni kezdett a pénztől. Végre is úgy keresett megváltást az állandó izgatottság elől, hogy lemondott állásáról, a hivatalról, amelyet bizonyára irigyeltek tőle. Most kétségen kívül kisebb jövedelmű ember, de boldog, hogy nem kell pénzt kezelnie.

Ezen az eleven bizonyítékon kívül is sok minden szól a mellett, amit a szomszéd városban proponálnak. A nyomornak kísértése mindig ott a legnagyobb, ahol a bűnre kész alkalom van. A tisztfejjű ember előtt a pénz, az idegen pénz alig egyéb, mint portéka, anyag. Annál azonban, akit a hajnal azzal a gonddal ébreszt föl, hogy nincs meg a házbérre való, a dél a hitelezők számláit hozza, az alkony pedig a váltó-óvásokat, az könnyen lát egyebet a pénzben, mint árut és anyagot. Meglátja benne a lázítót, a mely elkészeríti, hogy ime, annyi van abból, a mi őt nyugodttá tehetné, s neki semmi, vagy csak egy morzsácska jut. Ezen a gondolaton túl azután sok minden következik — egész a bűnig. Abban pedig szintén igaza van a javaslatnak, hogy a váltózsirálások nem kevésbé veszedelmesek, mintha az ember maga csinál adósságot: igen sok

takarékosnak indult tisztviselőt a zsirálás, a zsirók révén a vállára szakadt kötelezettségek rántanak az eladósodás lejtőjére.

A reform azonban mégis nehezen vihető keresztül. Első sorban, mert az eladósodott tisztviselő-osztály már megvan, s közöttük sokan ép a pénzkezelő, vagy számvévő szaknál dolgoznak. Sem ezeket nem lehet egyszerűen kiselejtezni, se pedig mások, jóra való és tehetségesek elől egészen elzárni az előmenetel útját, ha az a pénztár felé irányul, azért, mert adósságai vannak. Egész külön pénztári tisztviselő-osztályt nevelni, vagyonos és takarékos fiukból bajos. Ez egyébként a vagyonnak bizonyos előjogát jelentené, amely elvégre még se lenne igazságos. Ha pedig valamely fiatal tisztviselő előtt az előmenetel ép egy pénztári állás révén válik lehetségessé, aki ugyan nem adósságmentes, de lehet, hogy ép a jobb fizetés révén válhatik azzá: nem lenne-e kegyetlen dolog azt visszarugni azzal: neked váltóid vannak!

Es mondjuk ki végre azt is: nemcsak a pénztári tisztviselőnél ad ingert a bűnre, a megtévedésre, ha fülíg van a lejáratokban. A pénzkezelőnél közvetlenebb a veszedelem, de a kinek módja van a részrehajlásra, a kinek részrehajlása más számára jól kamatozik, a ki viszontszívesen osztja meg ezeket a kamatokat a tisztviselővel,

Szinésznő-feleség.

Írta: G. Miklósy Ilona.

— Hát nem engedi, nem?
 — Nem.
 — Megbánja, Endre, megbánja...
 — Én?
 — Igen, maga. Magának nincs joga megátolni, hogy még egyszer életemben élvezhessem a dicsőség édes mámorát. Én hamarabb voltam nagy énekesnő, mint a maga szürke felesége. Őt esztendeje, hogy nem mozdultam ki ebből az unalmas kis városból, maga mellől. De nézze, most vendégszerepelni hívnak. Fényes föltételek... Engedje meg... Hiszen csak pár napról van szó... Maga mindig olyan jó volt hozzám, lehetetlen, hogy megtagadja forró kívánságomat. Ugy e, drágám, beleegyeznek?
 Így könyörgött a magas, délecegtermetű, hollófekete-haju, barnapiros arcú asszony, lekuporodva egy kis zsámolyra az ura karosszéke mellé, a ki elborult arccal ült az íróasztala előtt. Ideges kézzel lapozgatott írásiban, melyek egészen elborították az asztalt. Máskor nyájas, derült arca, melytől még a legmegrögzöttebb bűnösök se féltek, bármilyen haraggal olvasta fejükre a főügyész ur rettentő bűneiket, most sápadt, ingerült. És dühösen fordítja el tekintetét felesége arcáról, makacsul ezt az egyetlen szót ismételve:
 — Nem, nem!
 Az asszony sértődötten kelt föl és haragosan járkált föl-alá az egyszerű kényelemmel

berendezett szobában, mely ebédlő- és dolgozó szoba gyanánt kettős szolgálatot teljesített.

Magas termetén hosszú uszályos pongyolát viselt, egyetlen fényűzés, melyet megtartott hajdani művészi multjából. A hogy idegesen járkál, szeme lángol, keble piheg, dacosan harapálja ajkát, hogy erővel visszafojtsa kitörni készülő könyeit. Nem akar gyáván sirva fakadni, mint más közönséges asszony, ha az ura megtagadja valamelyik óhaját, inkább beszélni kezd heves indulattal, hogy a szók úgy peregnék le ajkáról, mint hirtelen, erőszakosan letépett fonálról a gyöngyszem.

— Sohasem panaszkodtam, — szolt haragosan — sohasem mutattam, mennyit szenvedek néha, ha vissza gondolok arra, amit elvesztettem... Egy szóval se árultam el, milyen gyötrelmes volt elhagynom mindazt, a mi drága és kedves volt szívemnek. Igazán szerettem magát, hát uralkodtam magamon: eltitkoltam fájdalmamat... De mióta a baba is meghalt...

Elcsuklott a hangja az asszonynak. És mintha rettentő fájdalomnak emléke kiszivta volna a velőt csontjaiból, erőtlennül, halálos fáradtsággal tagjaiban ült le az ablak mellé, honnan egyenesen odalátott a temető kapujába, hová két esztendeje egy alig esztendősnő leánykát tettek le kicsiny sírjába, örök nyugalomra neki és örök fájdalmára boldogtalan szüleinek.

— ... Igen... azóta, lássa, Endre, én nem tudom, de úgy érzem, hogy sokkal erősebben vágyódom a színpad után... De azt hiszem,

ha most megengedné, akkor talán soha többé nem gyötörne a vágy... Engedje meg, Endre!

A férfi nem felelt, nem birt felelni. Közös nagy szerencsétlenségük emléke, mely úgy érzi, sokkal erősebben fonja őt a feleségéhez, mint az a mély szerelem, mely összehozta őket, ellágyította. Sokkal szelidebben szól a könyörgő asszonyhoz, de szavaiban megmásíthatatlan elhatározás cseng.

— Nem és ezerszer is nem, Klára. Nem engedem, hogy elmenjen egyedül, idegen embereknek énekelni... Nem akarom, nem bírom elviselni... Azt hiszem, belátja, hogy nem lehet, megérti, hogy nem tehetem meg...

— Csak azt értem meg, — felelte hirtelen megint haragra gyulva az asszony — hogy maga önző, a ki nem törődik azzal, ha a szívem eleped a hasztalan sóvárgásban, hogy megfuladok a visszafojtott bánattól... Maga nem akar megérteni engem és csak önmagára gondol kegyetlen önzéssel... És ha elmegyek engedelmével nélkül?

— Ha elmegy, nem jön vissza többé soha, — szolt halálsápadtan a férj.

És összeszedve iratesmoit, a nélkül, hogy feleségére egyetlen pillantást vetett volna, kiement a szobából. Egyenesen a hivatalába.

Az asszony pillanatig meredten állott, azután lázas sietséggel ült le és megfogalmazott egy táviratot. Aztán menetrendet vett elő és míg lázas tüzben égő szeme előtt tárcot jártak az utmutató apró betűi, kikereszte a vonatok indulását.

— az ilyen köztisztviselőt nem kevésbé kell féltetni a váltóktól és a zsírálásoktól, mint a pénzben vajaklót. Ilyen szemüvegen nézve csak az lehetne köztisztviselő, akinek nincsen adóssága: de lehetne-e Magyarországon végrehajtani oly megszokást, amely ezt kimondja.

Még azt se lehetne mondani: tessék jobban fizetni a hivatalnokokat, hogy ne szoruljanak váltókra. A törvényhatóságok szinte erejüket meghaladó módon csinálják a fizetésrendezéseket, a drágasági és egyéb pótlékokat, és a községi adó százalékát főként a tisztviselők fölött való szükséges gondoskodás veri föl. S ha ez javít a helyzeten, az sohase tapasztaltatott, hogy a fizetésrendezések után kevesebb lenne az eladósodott, elváltósodott hivatalnok, mint azelőtt.

Mindezek miatt aligha lehet az adósság- és váltó-tilalmat a pénztári és számvéző-hivatalnokokon végrehajtani. A javaslat olyasmit kíván, ami mindenesetre jó lenne, ha meg lehetne csinálni: de ki tehet róla, hogy ép Magyarországon nem lehet.

A horvát-szerb koalíció. Zágrábról jelentik: A horvát-szerb koalíció végrehajtó-bizottságának tegnapi üléséről, a mely az ellenzéki pártokkal való választási együttműködésének kérdésével foglalkozott, közlést tettek közzé. E szerint a koalíció által kiküldött ad hoc bizottság négy órás tanácskozás után a koalíció plenumának július 25-én hozott határozatai értelmében különböző direktívákat állapított meg a többi pártokkal való választási együttműködés ügyében.

Szenteltett törvények. A hivatalos lap mai száma közli az 1911. évi állami költségvetésről, a Budapest székesfőváros által kétszázhetven millió korona erejéig fölveendő kölcsönről és a Pozsony város, Fiume és kerülete és Zágráb város által fölveendő kölcsönökről szóló szentesített törvényeket.

Azután gyors, kapkodó mozdulattal kulcsokat vett magához, becsöngette a cselédjét, parancsokat adott neki. Aztán bekötötte a fejét vékony fehér muszlin-kendővel, uszályos pongyoláját másik, egyszerűbbel felcserélve, elindult a padlás-főljárat felé. Cselédje nagy ruháskosárral, bámész szemmel követte...

Ebédután három óra felé járt az idő... A házban mindenki délutáni szieszáját élvezte. Csak hátul, a kerti lakó, a kövér kapitány fujta nagy élvezettel tárogatóján a Rákóczi kesergőket, ilyenformán pihenve ki bőséges ebédje fáradalmait...

Az asszony gyors lépéssel haladt föl a meredek falépcsőn. Az egyik fordulónál fáradtan, pihegve megállott és kinézett az ablakon... Maga előtt látta a várost. A szűk utcákat, a kicsiny házakat, a girbe-görbe kövezetet, mely olyan sokszor meggyötörte a világvárosok sima aszfaltjához szokott lábát... Az egész kicsiny, szűk környezetet, hol mindig úgy érezte, mintha bebörtönözték volna... Most, hogy kitekint a padlás ablakán, mintha csakugyan rabnak, megláncolt fogolynak érezné magát, a ki sóvárogva nézi a tenyéryi kék eget vasrostélyos ablakából. Igen, rab volt eddig, megláncolt, nyomorult fogoly... De most megnyílik a börtönajtó... Csikorogva fordult a kulcs a zárban és Klára belépett a padlás lezárt rekeszébe, ahová hosszú idő óta be se pillantott. Az ablakon át bevilágított a szeptemberi nap ragyogása, a porsávkon keresztül valóságos szivárványt varázsolva az elrejtett zugolyba.

Halommal hevert itt sok elfelejtett, régi

A kisebbség joga.

(A képviselőház ülése.)

Távirati tudósítás.

Budapest, augusztus 1.

Három órán át tartó névszerinti szavazás után a Ház ma egy órát a véderőreform tárgyalásának is juttatott. Tallián Béla mondott beszédet a munkapártól a javaslat mellett, a mit a többség nagy tetszéssel fogadott. Különösen megéljenzeték Talliánnak azt a kijelentését, mellyel a többségnek a házszabályreviszióra való községét hangoztatta.

A képviselőház mai ülése délelőtt 10 óra 15 perckor kezdődött.

Elnök Berzeviczy Albert.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után

elnök jelenti, hogy Rákosi Viktor 14 napi szabadságot kért. Husznál több képviselő a kérelem teljesítése fölött névszerinti szavazást kért, huszan pedig annak holnapra halasztását kérték.

Elnök jelenti, hogy Tolnavármegye törvényhatósága feliratot intézett a Házhoz, melyben az obstrukció megszüntetését kéri. (Nagy éljenzés a jobboldalon)

Kun Béla: Korán éljeneznek!

Elnök javasolja, hogy Tolnavármegye kérelmét adják ki a kérvényi bizottságnak.

Lovász Márton javasolja, hogy Tolnavármegye feliratát adják ki véleményezés végett a közigazgatási bizottságnak is.

Elnök: Husznál több képviselő névszerinti szavazást kért és ugyancsak huszan a szavazás holnapra halasztását kérték. (Gyönyörű éljenzés a jobboldalon.)

Elnök: A házszabályok rendelkezése szerint felolvastatja a választ váró interpellációk sorozatát.

Benedek János: A képviselőknek egyik legfontosabb joga az interpellációs jog. Az az eljárás, a melyet a kormány az interpellációkkal szemben tanusít, az interpellációs jog kijátszására vezet. (Egy hang jobbról: Hát a koalíció?)

Benedek János: Ez a közbeszólás igen rossz helyre van aposztrofálva. Mert annak idején én, mint a balpárt tagja, a koalíciós kormánytól is sürgettem az interpellációkra a választ.

Barabás Béla: Azt hiszi, hogy az elnök azért olvastatta fel az interpellációs könyvet, hogy az ország is tudomást szerezzen a kormány restanciájáról. (Nagy zaj a jobboldalon.)

Kun Béla: De hangos az új turnus!

Barabás Béla: Azt hiszi, hogy az interpellációkra felelni a „munká”-hoz tartozik. Miért nem teljesítik ez iránti köteleességüket a munkapárt és a miniszterek? Az interpellációk legtöbbje már idejét multá. Van képviselő, aki már azóta meg is halt. Nem kéri, de követeli, hogy a miniszterek adják meg az interpellációra a választ.

Polónyi Géza: Hó... Hó!... (Nagy zaj a jobboldalon. Lelkes éljenzés és taps a baloldalon.)

Farkas Pál: Isten hozta! (Nagy derűtlenség.)

Polónyi Géza: Nekem is több interpellációm maradt válasz nélkül. (Nagy zugás.) Én nagyon szeretem ezt a zenét! Jó jel! Ez már a türelmetlenség szimptomája!

Nagy Sándor: Ah, Róza! Ah, Róza! (Derűtlenség.)

Polónyi Géza: Melyik Róza, a Rozika? (Zaj.)

Felkiáltások: Az igazi! (Zaj.)

Polónyi Géza: Régi vicc, újat kérek!

Kun Béla: Érzik a bukást! (Folyton-tartó zaj.)

Polónyi Géza: Én kérdést intéztem a pénzügyminiszterhez, hogy hozzájárult-e ahhoz, hogy Bécsben az Osztrák-Magyar Bank negyvenmillió palotát épít. (Ez nem házszabály!)

Elnök figyelmezteti a szónokot, hogy az interpellációkat most nem mondhatja el újra.

Polónyi Géza: Hangsúlyozza, hogy az interpellációs jog a képviselőnek olyan individuális joga, a mely alkotmányunk legbecsesebb kincse. Ezt nem lehet sem elnöki enunciacióval, sem többségi határozattal korlátozni. Az elnöknek kötelessége a kormányt figyelmeztetni, hogy az interpellációkra 30 nap alatt felelni tartozik. (Hát a koalíció?) Erre is felelek. Nagyon furcsa, hogy különös előszeretettel játszószák ki magukat a koalíció bünei örököseinek. (Nagy derűtlenség.) Nem elégszünk meg immár az elnöki figyelmeztetéssel, hanem házhatározattal kívánjuk a minisztereket kényszeríteni alkotmányos kötelességük teljesítésére. Indítványt terjeszt elő, hogy a Ház utasítsa a minisztereket a válaszok megadására.

Elnök: Azt hiszi, hogy a házszabályoknak megfelelel, ha a hónap első napján felolvastatja a választ váró interpellációk jegyzékét figyelmeztetés végett. Ezenkívül a jegyzék ki is van nyomtatva. A maga részéről nem hoz javaslatba semmi mást. Polónyi Géza indítványát felteszi szavazásra. Husznál több képviselő (Nagy derűtlenség.) névszerinti szavazást kért és husznál több képviselő annak holnapra való elhalasztását kérte. (Felkiáltások a jobboldalon: Ez komoly munka!)

Darvay Fülöp beterjeszti az igazságügyi bi-

holmi. Vaspántos, fiókos ládák, régi virágkosarak, benne még a drótra fűzött, elhervadt, porlepte virág, nagy babérkoszorúk, utazókosarak stb. És messze a padlás gerendái közt, hová Klára káprázó szeme szerenésére nem láthatott el, egy fából faragott gyereksék, meg egy kis hófehér ágy, táncoló amorettekkel, rózsaláncokkal kipingálva. Az egyik sarkában most egy rut, százlábu pók ütötte föl tanyáját. Hol hajdan a legszebb, mi a földön lehetséges: egy bájos, rózsás gyermektést pihent, most undok százlábu pók...

Az asszony, mihelyt-visszanyerte szeme ép használatát, azonnal az egyik nagy ládához sietett, kinyitotta és lázas gyorsasággal szedte ki belőle a selyempapír, levendula-ágak közé csomagolt szinpadli jelmezeket. Csak úgy suhogott a drága selyem és bársony, ragyogott az arany, csillogott a sok hamisbrilliáns. Koronák, diadémok, királyi palást került egymásután napvilágra, meg Brabantu Elza egyszerű fehér ruhája, Faust Margitjának szőke parókája és Aida, az egyiptomi leány sávoles köntöse.

A leány tágra nyílt szemmel, bámulva nézte, hogy telik meg szinüdig a kosár eddig soha nem látott drágasággal, különösen idegen portékával.

Klára arca egészen kipirult, szeme fénylett, boldog örömmel turkált a régen látott kedves holmik között. Mintha mindegyiken érezte volna a soha el nem felejtett, titokban mindig sóvárgott illatot: a színház különös, festék, parfüm, görögtűz, meg a gázláng fojtó melegétől összevegyült illatát.

Most hirtelen egy fehér selyemderék akad a kezébe. Egyetlen disze egy lehervadt mirtuszág: a menyasszonyi köntöse.

Megállott kissé, a szíve összeszorult és ingadozva tekintett hol a kosárba főlhalmozott kincseire, hol a kezében tartott selyemderékre. De gyors elhatározással összehajította és elrejtette jó mélyen a kosár fenekére.

Aztán folytatta a csomagolást, talán kissé nehezebb szívvél és lanyhább erővel.

Közben mint egy önmagát erősítve, dühös haraggal gondolt az ura kegyetlen, rideg visszautasítására. Önzőnek, rossz szívűnek látta azt az embert, aki jó, szerető férje volt mindig. Hát jól van, ő akarta így... Legyen hát vége örökre...

És még lázasabb igyekezettel látott a csomagoláshoz. Egy borostyán-levelet ábrázoló virágkosár nagyon az utjában volt, ideges mozdulattal félrebb taszította. A kosár fölborult és egy apró tárgy hullott ki belőle. Portól és penésztől megzöldült furcsa kis jószág. Klára lehajolt érte és fölemelte.

Egy parányi gyermekcipő. Olyan kicsiny, lehetetlen, hogy valaha eleven, mozgó, topogó kis lábat takart. Pedig Klára, a hogy elszorult szívvél, könybeborult szemmel nézi az üres, kopott kis cipőt, látja benne a rózsás lábat, mely olyan volt, mint egy üde, harmatos virágkehely. A kis gyöngyház-körmök rajta, melynek minden porcikáját millió és millió forró esókkal árasztotta valaha. Mely olyan fagyos és hideg volt utolsó csókja alatt, hogy kinosan rándul meg az ajka, a gyötrelmetől reá emlékezve.

zottság jelentését a katonai perrendtartásról. Kéri annak kinyomatását és annak idején napirendre tűzését.

Kun Béla: Mikor lesz az annak idején? (Nagy derűtség.)

A Ház az előadó javaslatát elfogadja.

Németh Károly a véderő bizottság előadója, beterjeszti a véderő bizottság jelentését a katonai perrendtartásról.

A Ház a jelentés kinyomatását határozza el.

Elnök: Mielőtt a napirendre rátérnék, nyilatkozni kívánok. A tegnapi ülésén távollétemben szóvá tették a pénteki ülésén a rabuliztika szó miatt tett rendreutasítást. E tekintetben elnöktársam már tegnap nyilatkozott. Ehhez nekem nincs semmi hozzáadni valóm.

Névszerinti szavazások következtek ezután. Az egyes képviselők szabadságkérelme fetet. szavaztak és természetesen egyiknek se adtak szabadságot.

(A véderőreform.)

Tallán Béla: Jól tudja, hogy folszólalásával nem fogja visszatéríteni az ellenzékét arról az utról, amely a parlamentarizmust veszélyezteti; mégis megokolja, miért fogadja el a javaslatot. Az erős hadsereg alapföltétele a nagyhatalmi állásnak, ez pedig az ország érdeke. A mohácsi vész óta Magyarország sose volt oly hatalmas és virágzó, mint most, mióta egy nagyhatalmi állás hasznát élvezzi Ausztriával közösgében. Nem áll az, hogy a korona annak idején a nemzetel kötött volna paktumot a választójog megvalósítására. A paktum csak a koalíciós kormányt kötelezte, amely négy esztendő alatt sem váltotta be ígértét.

Lovász Márton: De a létszámot sem emelte! (Zaj. Derűtség a jobboldalon.)

Tallán Béla: A mostani kormány semmiféle paktumot nem vállalt, saját programja alapján vállalkozott az ország vezetésére. Ebben a programban a választói reform is benne van, de tisztán a kormány belátásától függ, mikor csinálja meg, sorrend erre nincs előírva. A többség a nemzettől kapott felhatalmazás alapján szuverén módon állapítja meg, mit és milyen sorrendben akar dolgozni. (Zajos ellentmondás balról.) Apponyi Albert gróf maga beismerte, hogy a hadsereg számszerű fejlődése az utolsó husz esztendő óta stagnál. Ez a stagnálás veszedelem és szegény az ország presztizse és érdeke szempontjából. A szomszédos államok mind fejlesztik hadseregeiket.

Főkiáltások balról: Azok nemzeti hadsereget tartanak.

Tallán Béla: Mi is saját hadseregünket fejlesztjük. Egyetlen állam sem állhat meg

Egy kis sarkatlan, alig egy ujnyi hosszú topán és a keserűség olyan tengere árad ki belőle, hogy az asszony szive görcsösen összeszorul, lába remeg, le kell ülnie a padlászgerendára, hogy össze ne roskadjon.

— Istenem... én Istenem! — fakadt föl szívéből a kínos fohász.

Eszébe jutnak a gyötrelmes napok, a retentő küzdelem a halállal, a borzasztó gyász, az őrjöngő kétségbeesés, mely alig akar évek múlva is gyógyíthatatlan, csöndes bánattá enyhülni... Az ura szenvedelmes panasza... a férfi rettenetes zokogása... A temetés... Az utazás együtt... mikor a közös gyász még forróbb köteléket teremtett kettőjük között... Az a kis, virággal borított sir, melyet mindörökre itt akar hagyni...

Egő szemmel ült Klára sokáig, kezében a kis cipővel... Lent az udvar megélnéknült, ajtókat csapkodtak és egy éles női hang elnyújtott kiáltással gyümölcsöt árult... A kapitány nem fujta már a tárogatót, de a temető kápolnájában temetésre kondult a harang.

A bámészszerű cselédleány, a ki eddig gyönyörködve nézte a cifra, tarka rongyokat, hogy asszonya nem mozdult, megkérdezte:

— Nem visszük le a kosarat, instálom?

Klára ránézett a leányra, nem felelt. Főállt és csöndesen visszarakta a lábába a ruhákat, valamennyit. Legutoljára a menyasszonyi köntöst. Lezárta jó erősen, mintha koporsóra szegezte volna a fedelet.

— Azután — kezében a kis cipővel — megdult a lépcsőn lefelé — haza.

manapság izoláltan, szövetségesekre van szüksége. A gyöngé állammal azonban senki sem szövetezik. A gyöngé nem járhat a maga lábán, az erősebb szekerét kell tolnia.

Polónyi Dezső: Hát a Balkán-államok?

Tallán Béla: Csak nem kívánja képviselőtársam, hogy a Balkán-államok példáját kövessük. Adatokat sorol föl annak igazolására, hogy a mozgósítás, vagy a háború, vagy pláne a vereség mindig többbe kerül, mint egy erős hadsereg föntartása.

Polónyi Géza: De hátha mégis megvernek bennünket?

Tallán Béla: Nem áll az, hogy a katonai terhek megbénítják az ország gazdasági és kulturális fejlődését. Ha ez így lenne. Lukács pénzügyminiszter bizonyosan nem járult volna hozzá a javaslatokhoz. (Derűtség a baloldalon.) Hivatkozik Deák Ferenc és Andrássy Gyula gróf nyilatkozataira annak igazolásul, hogy a kiegyezésben nem gondoltak külön magyar hadseregre. Azok a koncessziók, melyeket az ellenzék a koalíció idején és most követel egyrészt nem viszik előbbre a magyarság érdekét, nagyrészt pedig már megvalósultak. Kifejti, hogy a két éves katonai szolgálatot nem lehet a lovaságra és tüzérségre is kiterjeszteni. A többség koncessziók nélkül is megszavazza a hadsereg fejlesztéséhez szükséges reformokat. — A maga részéről csak azt az óhajtatást hangoztatja, hogy e reformok nyomán a kormány belátása szerinti időben hajtsa végre a kilences bizottság programját, amely különben jórészt már megvalósult, csak a cimer- és jelvénykérdést kell rendezni. Kérdi az ellenzékét, vállalja-e a felelősséget egy olyan helyzetért, melyet viselkedésével fölidézhet, s a mely vereséggel, a jogok kiterjesztése helyett esetleg azok csorbításával járhat. A többség méltányos a kisebbség parlamenti jogai iránt, de nem engedheti a kisebbséget maga fölé kerelkedni. Ha szükségét látja, a többség nem fogja elmulasztani, hogy a kisebbség jogait a rendes keretek közé szorítsa. (Zajos éljenzés és taps a jobboldalon.) A javaslatot elfogadja. (Élénk éljenzés és helyeslés jobbról. A szónokot sokan fűdvözik. Hoch-kiáltások a baloldalon.)

Elnök az ülést két óra után berekeszti.

Távíratkézbesítés telefonon.

— Új rendszer. —

Távíratí tudósítás.

Budapest, augusztus 1.

A távírdaforgalom könnyebb lebonyolítására a posta- és távírdagazgatóság új rendszert akar életbeléptetni: a távíratok szövegének telefon utján való leadását és felvételét. Ebben az ügyben a napokban ankét volt a budapesti postaigazgatóságnál, melyen elhatározták, hogy kérdést intéznek a fővárosi cégekhez, vajjon kívánatosnak tartják-e az újítást. Ha egyelőre legalább ezer telefon-előfizető jelentkezik, akkor a reformot keresztülvizsik.

A távíratoknak telefonon való közlése kisebb mérvben eddig is szokásban volt. Tíz filléri díjért leadták a távíratokat azoknak, akik ezt így kívánták. Most azonban rendszeresen be akar rendezkedni a távíró erre az eljárásra s díjat sem szed a felektől. A tervezett reform előnyeit illetékes helyen a következőkben ismertetik:

— Az új rend a távíratkézbesítést lényegesen meggyorsítja és a felek számára pénzügyi megtakarítást is jelent. A jelentkezők távírataikat telefon utján nyomban megkapják, míg most néha órákba is belekerül, míg a sürgöny kézhez jut. Az eljárás megkönnyítése céljából az ilyen előfizetőknek feladott távíratokat nem is kell teljes címmel ellátni, hanem elég a vezetéknev és a telefonszám. Ilyenformán a címszavakat megtakarítja a feladó.

A telefont nemcsak a leadásnál, hanem a távíratok feladásánál is igénybe veszik. A leadás díjtalan lesz, a feladásnál darabonként 10

fillér díj fizetendő. Azok a telefon-előfizetők, kik a távíratoknak telefon utján való feladására is be akarnak rendezkedni, ötven korona óvadékot kötelesek letenni.

A postaigazgatóság a kezelés lebonyolítására külön telefonközvetítő hivatalt rendez be, melyet az előfizető a telefonközponttól kérhet.

Ezek a főbb alapelvei az új rendszernek, melyet a főváros után az egész országban ki akarnak terjeszteni. A további módokozatok felett a cégektől beérkezett válaszok után határoznak. Akkor döntenek el, hogy vajjon a nap mely szakában fogják a telefont a távíratok kézbesítésénél igénybe venni. Előreláthatólag éjjelre a régi rend marad meg s az új kézbesítés csak este 9 óráig tart.

Százmillió per.

— Eltulajdonított szabadalom. —

Távíratí tudósítás.

Szabacka, augusztus 1.

Száz millió! Elgondolni is szédítő. Pedig Palicsoson a szegedi országút oldalán levő villasorban egy ember nyaral most, kire milliók várnak. A fantasztikum, mely az ilyen örökséget rendszerint körülveszi, itt sehol sincsen; ezek a milliók igazi milliók és híres jogászok mondják ezt, rövidesen esedékessé lesznek.

A százmillió várományosa: Wodetzky József dr. egyetemi tanársegéd, ki most a nővérénél nyaral Palicsoson. Azaz, hogy a nyaralás alatt itt a legintenzívebb munkát kell érteni, mert Wodetzky, azonfelül, hogy tanulmányait egy napra sem szakítja meg, estéről-estére az ügyvédjével értekezik és készíti elő vele a nagy per megindítását. A százmillió követelés eredete a következő:

Wodetzky József apja: Wodetzky Lajos főreáliskolai igazgató volt Verseeen. Ez a Wodetzky 1858-ban egyszerre híres emberré lett: feltalálta a hókéket és a kontinens pénzemberei valósággal megostromolták, hogy adja el nekik a szabadalmat.

Wodetzkynek azonban nem volt sürgős a dolog. Találmányát, az összes leveleit bemutatta a bécsi szabadalmi hivatalba és szabadalmat kért rá. A szenzációs találmányról rövidesen az uralkodó I. Ferenc József is tudomást szerzett, külön kihallgatáson fogadta Wodetzkyt és megmagyaráztatta magának a találmány terveit. A király el volt ragadtatva. Másnap rögtön intézkedett, hogy a szabadalmat megadják és az erről szóló pátent, amire példa még nem volt, sajátkezűleg írta alá.

A császári aláírási patens a következő:

Wir Franz Joseph der Erste — ezekkel a szavakkal kezdődik és a nyolcadik oldalon a császár nagy fehér pecsétje és sajátkezű aláírása zárja be. Kelt ez a királyi okirat 1858. április 18-án és a száma: 7209—788. Végül a patens hátlapjára rá van vezetve az is, hogy a szabadalmat 33. sorszám alatt bejegyezték a szabadalmi könyv hetedik kötetének harmadik oldalára, mit a szabadalmi hivatal irattára külön pecséttel és Höchsmann dr. aláírásával bizonyít.

Mikor a szabadalom így megvolt, Wodetzky alkuba bossátkozott az osztrák államvasutakkal és több magáncéggel is. A szabadalomért azonban óriási árat kért, a miről az államvasutak igazgatósága hallani sem akart. A feltaláló erre egy angol világcéggel kezdett el tárgyalni és már úgy volt, hogy a szabadalom az angol cég birtokába kerül, mikor 1895-ben valami váratlan dolog történt.

Ugy volt, hogy Wodetzky egy hideg, hófúvásos decemberi napon épen a verseei pályaudvaron járt fel s alá s várta a vonatot, mely a szomszédos helyiségbe vigye. A vonat befu-

tott és nagy volt Wodetzky meglepődése, mikor a kazán előtt az ő általa feltalált hőekét pillantotta meg, söpörni a havat.

A század egyik legnagyobb gazsága volt ez. Az osztrák államkincstár, mely a találmányt nem tudta megfizetni, — a szabadalmi hivatalban lemásoltatta Wodetzky terveit és a feltaláló tudta és beleegyezése nélkül üzembe helyezte a hőekét.

Wodetzky Lajost az a pillanat, melyben a hőekét a vonat előtt megpillantotta, beteggétette és megtébolytotta. Alig néhány hónapig élt még.

Halála után a Wodetzkyek teljesen megfeledkeztek a hőekéről. Így tartott ez mindaddig, míg a feltaláló fia, Wodetzky József, a múlt évben rá nem talált a találmány irataira. Wodetzky József ettől a perctől kezdve folyton ebben az ügyben nyomozott és ezalatt a követelés bizonyítására annyi adatot gyűjtött össze, hogy már ügyvédje, *Temunovits Zoltán dr.*, rövidesen be fogja adni a keresetet.

Pusztító tüzek mindenfelé

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 1.

A fürdőhelyekre rossz világ jár ezidén. Alig két napja a koritnicai tűznek, amely elhamvasztotta a fürdővendégek ruháit is. Teljesen hasonló tüzkatasztrófnának esett áldozatul a németországi Pymont fürdő, ahol több ezer fürdővendég maradt fürdőzés és ruhák nélkül. Tűz pusztított ezenkívül egy nagy cseh sörfőzőben is és Magyarország több vidékén is. A szárazság jó táplálékot ad mindenfelé a tűznek.

Igy Nyitráról jelentik, hogy Brogyán községben vasárnap tűz támadt és a lángok oly rohamosan terjedtek, hogy a fél falu leégett. A szomszédos falvak tűzoltósága is segédkezett az oltásnál, de nem tudták a pusztító elemet megfékezni.

Sopronból jelentik, hogy a kismartoni járásban lévő Sere községben tegnap délután tűz ütött ki. A község és a szomszédos községek tűzoltói nyomban megkezdték az oltást, de hamar kifogytak a vízből és gondolni sem lehetett a mentésre. A falu házainak kétharmadrésze, százhatvan lakóépület leégett. A többi a szerencsés véletlenség mentette meg.

A külföldről a következő hírek érkeztek: A *Berliner Zeitung am Mittag* távirati jelentése szerint Pymont fürdőhelyen ma hajnalban fél négy órakor a hercegi fürdő-szálló kigyulladt. A tűz a gépházban keletkezett és csakhamar a szálló egész teteje lángban állott. A szálló vendégeit leirhatatlan pánik fogta el, mert épen csak annyi idejük volt, hogy magukat és podgyászukat biztonságba helyezték. Nagy részük a szálló körül lévő parkban tanyázik. A fürdővendégek egy részét csak a tűzilárma riasztotta föl álmukból, ezek hirtelen magukra kapott ruhával és podgyászuk hátrahagyásával tudtak csak menekülni. A fürdőberendezés nagy része is elpusztult. A tűz okára nézve különböző hírek vannak forgalomban. Egy részről azt mondják, hogy a tüzet villamos rövidzárlat okozta, de valószínűbb az a föltevés, hogy a gépház alatt levő iszap a hőség következtében magától gyuladt meg. Déli tizenegy órakor sikerült a tüzet eloltani. A kár harmadfél millió márka.

A csehországi Kolinból jelentik: Tegnap délután a kastélyhoz tartozó sörfőzőben tűz ütött ki, mely csakhamar nagy arányokat öltött és magát a kastélyt is lángba borította. A kastélyban lévő színház a tűzvésznek teljesen áldozatul esett. Elég heves szél az egész városnegyedet, melyben többnyire zsindelyfedelű

házak vannak, veszedelemmel fenyegette. A tűzoltóság csak arra törekedett, hogy a tűz terjedését meggátolja. A sörfőző teljesen leégett. A tűz oka ismeretlen.

A kolini sörfőzőben kiütött tűz elpusztította az irodaépületet, a színháztermet és a vele kapcsolatos vendégszobákat, valamint több raktárt. Este sikerült a tüzet lokalizálni, de a tűzorségek egész éjjel dolgoztak a tűz elfojtásán, a mi még reggel sem sikerült nekik, mert még mindig lángok csapnak ki az épületeken.

Ha lekésik 500 utas.

— Forradalom a kassai pályaudvaron. —

Távirati tudósítás.

Kassa, augusztus 1.

Kassa városának vasuti pályaudvarán tegnap reggel olyan hatalmas botrány kerekedett, amilyent tán még nem látott a világ. Csomagok és szitkok repdestek a levegőben, botokkal hadonáztak az utasok és mindenfelé dühös emberek, dühös kifakadás hallatszott.

— Hát csakugyan Ázsiában vagyunk, minden lehetséges ebben az országban.

— Megint elindítottak egy vonatot!

— Ha a generális ur siet, vegyen különvonatot!

Mi történt, hogy forradalomba törtek ki a Berlin felől érkező utasok? Semmi más, mint a szokás ellenére a kassa-budapesti gyorsvonat nem várta be az oderberg-kassai gyorsvonatot, amiből nem csak az a baj keletkezett, hogy a Berlin felől érkező utasok lekésték a csatlakozást, de a budapesti gyorsvonat utasai délután fél háromig étlen-szomjan maradtak. A büffé-kocsit ugyanis az oderbergi vonatról szokták a budapesti vonathoz kapcsolni. Amikor pedig a dühös utasok érdeklődni kezdtek, hogy a szokás ellenére miért nem tartották be a csatlakozást, valaki ezt a fölvilágosítást adta:

— A kassai hadtestparancsnok ur ó excellenciájának nagyon sürgős utja van, az ó kívánsága volt, hogy a pesti vonat ma, a menetrendszerű időben, pont kilenc órakor induljon el és ne várja be az Oderberg felől érkező vonat csatlakozását.

És az utasok, — mit tehetek egyebet — dühöngtek a pályaudvaron, mert nem kaptak csatlakozást és dühöngtek fent a vonaton, mert nem kaptak se ételt, se italt. A kassai állomás helyettes ezt a fölvilágosítást adta az utas-háborúságról:

— Nem történt semmi szabálytalanság, sőt ellenkezőleg, a szabályzatnak tettünk eleget, a mikor a menetrendszerű időben, csatlakozás nélkül elindítottuk a vonatot. A dologba semmiféleképpen nem avatkoztam, de nem is avatkozhatott a hadtestparancsnok ur, akiről különben azt se tudom, hogy utazott-e vagy sem. A szabály az, hogy a gyorsvonat tíz-tizenöt percnél hosszabb ideig nem várhat a csatlakozó vonatra. Az Oderberg felől érkező gyorsvonat, a melynek ideérkezési ideje nyolc óra ötvenöt perc és amelynek büffé-kocsiját a budapesti gyorsvonat szokta átvenni, tegnap negyven perc késéssel érkezett meg. Ezért nem várhatuk be a csatlakozást, hanem a szabályzat értelmében elindítottuk a vonatot...

AZ ARADI KOZLONY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható)	
mellékállomás	— 151
Kiadóhivatal és hirdetésel osztály	— 151
Nyomda	— 151

Két válópör.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 1.

Egy Aradhoz közelfekvő nagy városban pikáns kalandokat rebesgetnek a korzón, a kávéházi asztalok mellett, a cukrászdában, szóval mindenhol, ahol csak urak és hölgyek tereferére összeszekerülnek. Két válópör előzményeiről számol be a mindentudó szólás-mondás és ha csakugyan igaz ez a két történet, akkor ama bizonyos városban nemcsak az asszony ingatag, hanem az asszonyok erkölce is. Az a nagyvárosi erkölcs indul lassan és szomorúan hódító köruttra, amely a milliós lakosságú fővárosokban majd mindennap eredményez egy-egy, többnyire névtelen családi tragédiát. A sok bűnre hívó alkalom, a megszedítő, pompázó fényezés, valamely kielégítést kívánó passzió és szenvedély seregével viszi a nagyvárosok asszonyait a titkolt, leplezett bűnök útjára. És erre az utra indultak el az alábbi történetek hősnői is, akiknek esetében nem utolsó érdekesség az, hogy állítólag a kártyaszendvedélyükhöz szükséges pénz megszerzése volt oszabítójuk...

Az első történet azzal kezdődött, hogy egy fiatal ügyvéd épen a vasuti állomásra igyekezett (tárgyalása volt valahol a vidéken), amikor a szobaleányával találkozott. A leány, aki hosszabb ideje szolgált nála, utra fölkészülten várakozott a pályaudvaron.

— Hát maga hová megy? — kérdezte a fiakális.

— Budapestre, kérem.

— Honnét van pénze? Ki engedte el?

— A nagysága. Ő engedett el és ő adott pénzt.

A diskurzus tovább folyt és az ügyvéd csakhamar megtudta, hogy a szobaleányt azért küldte Pestre a felesége, hogy a fővárosi találkozó-helyén diszkrét szolgálatokat tegyen. A férj nyomban visszafordult, hazament és ott az irodájában a következő rendelkezést tette:

— Ha engemet keresnek, mondják meg, hogy elutastam, egy hét múlva jövök. Ha a feleségemet keresik, mondják meg, hogy elcsaptam.

Ennek a bravuros menyecskeének Budapesten a városa hét nyolc (és jórészt feleséges) emberével volt összekötötése. Mikor a dolog kiderült, — egy budapesti magán-detektiv bogozta ki a szerelmi kalandokat — a kompromittált férjeknek is meggyűlt a bajuk a feleségeikkel, akik egyébként a legjobb barátnői és mulató pajtásai voltak a férfishes asszonykának.

A másik eset szenvedő hőse egy állami hivatalnok, aki épen abban a pillanatban toppant be a felesége szobájába, amikor egy főhadnagy diskurált vele, — természetesen nem a véderőreformról és nem csukaszürke uniformisban. A férj körülzött, aztán kiment és rohant az apósához, egy köztisztviselőben álló magasrangú tisztviselőhöz. Ami ezután történt, az szinte páratlan a házasságtörések históriájában.

Vő és após elmentek az illető főhadnagy ezredének parancsnokságához és azt kérték, adjanak melléjük egy katonatisztet, aki velük együtt a helyszínre megy és fölveszi a tényállást. A parancsnokság készséggel teljesítette a különös kérelmet. Hárman el is indultak, vagy egy óra múlva oda is értek a hűtlen asszony lakására és — a főhadnagy még mindig ott volt.

— Csak a tényállást vesszük föl, — mondták komolyan a bizottság tagjai és írásba foglalták, hogy a menyecskét és a főhadnagyot kétségbevonhatlanul házasságtörő helyzetben és állapotban találták.

Az előbbi esetben megindult a válópör, a másodikban párbaj volt.

Keglevich gróf az aradi rendőrségen.

— Automobil szám nélkül. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 1.

T. 226.

Ezt a jelzést kapta *Keglevich György* gróf vadonatúj automobilja, ma az aradi rendőrségen, miután a gép és sofförje megállták a próbát és egy kis kellemetlenségen esett át a kocsi tulajdonosa.

Keglevich gróf ma reggel kilenc órakor a *Klemi* majorból jött be Aradra. Gyönyörű automobilját, mint az olyan ember, aki valami igazgató premier előtt áll, bizonytalanul, a lámpaláz látható idegességével vezette. A gróf maga ült a kormányon, a sofförje pedig a hátulsó ülésen izget-mozgott, mert bizony sűrűn kellett előre hajolva figyelmeztetni a gazdáját, hogy balra vagy jobbra térjen ki, mert habár az a gépet óvatosan, de nem elég biztosan vezette.

Ezt az automobil száguldáshoz, örült iramodáshoz és repülőgéppel versenyt vágatáshoz szokott rendőri szem nyomban észre vette.

— Nini egy automobil, mely csak félénken és ugyaszólván lépésben halad? — gondolta magába *Mikó János* rendőr, ezzel valami baj lehet. Ezt a gépet meg kell állítani. Mert vagy automobil az automobil és akkor repüljön úgy, hogy a szelétől a rendőr haptákba vágja magát, vagy ha nem automobil az automobil és csak amolyan polgári lassúsággal halad, akkor gyanus és mint ilyen előállítandó. Az aradi rendőr szeme különben is úgy van beállítva, hogy ha gépkocsit lát messziről közeledni, akkor direktre a kerekei közt keres valamit. Keresi a számját, mely azt igazolja, hogy az autót hatóságilag megvizsgálták és közlekedésre engedélyezték. A rendőrnek a leghatalmasabb kocsi is ez tényéri rész létezik:

És *Keglevich gróf* autója feltűnően a látáhatáron, megbökte *Mikó János* rendőr szemét. Még a *Széchenyi* malom tájékán imbolygott a masina, mikor már a *Széchenyi*-utca sarkáról integetett feléje a rendőr.

— Megállni, megállni szal az autóval — szólt rá a gépet vezető urra.

— Kérem én a rendőrségre akarok ...

— Majd én viszem sz urat, mert kihágott.

— Hun a szám, hun az igazolvány.

— Épen azért akarok a rendőrségre ...

— Hát csak előre, mert elő kell állítani a kocsit.

— Talán majd délután, mert akkor van a sofför-vizsga — próbálta szelidíteni a rend szigoru órét a gróf.

— Ne beszéljünk sokat, hanem menjünk, mert ezen az autón nincs szám. És egy fűge lendülettel a gépre perdülve, megparancsolta *Keglevich grófnak*, vigye a kocsit a város-házára.

Nem volt mit teenni, oda kellett hajtani a rendőrség kapuja elé, ahol a gépről leszállott gróft: *Mikó János* nagy büszkén előállította *Vida Vilmos* ügyeletes rendőrtiszt elé.

Minthogy országos szabályrendelet értelmében nem szabad ki nem próbált és számmal el nem látott gépkocsival közlekedni a rendőrtiszt *Joó Béla* kihágási bíró elé küldte *Keglevich gróft*.

A kihágási bírónál végre el tudta mondani, hogy éppen a kocsi bemutatása végett jött Aradra, ahol a sofförjét is le akarja vizsgáztatni. A bíró természetesen meg sem indította a kihágási eljárást a gróf ellen, aki félóra

mulva *Szathmáry Károly* igazgató bizonyítványával a zsebében jelentkezett *Sarlott* Domokos főkapitánynál, aki a díjak lefizetése után kiadta a gép számát és a sofför hajtási engedélyét.

Szemle a Kovald-gyárban

— A bírósági eljárás. —

Távirati tudósítás.

Budapest, augusztus 1.

□ A szövetség-utcai Kovald-féle kelmefestő- és vegytisztító-gyárban történt szerencsétlenség ügyében a budapesti büntető törvényszék vizsgálóbírája a következő végzéssel rendelte el a mai napra a bírói szemlét:

„A Kovald-féle kelmefestő- és vegytisztító-gyárban július 24-én az ugynevezett tarkamosóban történt benzinrobbanásból kifolyólag többrendbeli gondatlanságból okozott emberölés vétsége miatt ismeretlen tettes, esetleg Kovald Emil dr. ellen folyamatba tett bűnügyben a helyszíni szemlét és a robbanás okának földerítése végett a bírói szemlét a szakértők közbejöttével elrendelem.

Ezenek foganatosítására 1911. évi augusztus 1. napjának délelőtti 9 óráját a helyszínrre, Szövetség-utca 37. szám, kitűzőm. Szakértőül alkalmazom *Krisztinkovich Béla* és *Takács Győző* törvényszéki hites szakértőket. A gyanúsítottként kihallgatott *Kovald Emil dr.*-nak joga van ellenőrző szakértők közreműködésével élni.

A szemle által földerítendő kérdések a következők:

1. Hogyan került benzin a tarkamosodába, igaz e, hogy ott a tisztátlan benzin nyitott csatornán keresztül folyik a közcsatornába?

2. Való-e, hogy a tarkamosodában alkalmazott dinamógép olyan karban van, hogy abból működésbe hozása alkalmával szikrák pattannak ki és ezek okozták a benzin robbanását?

3. A benzinnel való bánásnál és a használt benzin elvezetésénél a gyári helyiségből be vannak-e tartva az arra esetleg fennálló szabályok?

4. A gyári helyiségben előző alkalmakkor történt hasonló szerencsétlenségek alkalmával hatóságilag előírt követelményeknek a gyár vezetősége megfelelt-e, vagy nem sértette-e meg az akkor fölállított tilalmakat s vajjon a jelen szerencsétlenség nem az előzően előírt követelések be nem tartása, vagy a fölállított tilalom megszegése folytán következett-e be?

Az iratok visszaiktatása mellett megkeresem a nyomozó-hatóságot, hogy a szemle határnapjáig lehetőleg szerezzé be az előző gyári szerencsétlenségek folytán okozott elüljárásági iparhatóságai és tanácsi határozatokat s a jelen állapotot a szemléig tartsa fenn. Budapest, 1911. július 29. napján. Kendi vizsgálóbíró.

A vizsgálóbíró végzése folytán ma délelőtti kilenc órakor tartották meg a Kovald-gyárban a hivatalos bírói szemlét *Kendi Elemér* dr. vizsgálóbíró vezetésével. A szemlén jelen voltak: *Takács Győző* gépészmérnök és *Leopold Andor* vegyészmérnök, törvényszéki hites szakértők. Mint ellenőrző-szakértő *Bernauer Zsigmond* vegyészmérnök, a Magyar Mérnök és Építész Egyesület vegyészeti szakosztályának elnöke és *Bródy Ernő* dr., Kovald dr. ügyvédje volt jelen.

A szemle a negyedik emeleti benzin-mosodában kezdődött. Itt megállapították, hogy a benzint tüzmentes tartályokban tartják. Konstatálta a szemle, hogy a benzinmosodából lebozsátott szennyvíz zárt csövekben jut a pincében levő tarka mosodába, a hol két, egyen-

kint 75 centiméter mély vízzárral ellátott medencébe folyik nyílt csatornán keresztül, mielőtt a szennyvíz a közcsatornába jut.

Arra a kérdésre, hogy a rendszabályokat követték-e, a szemlén jelen volt *Kovald Emil* dr. bemutatta a VII. kerület előljáróság 1908. évi végzését s fölkérte a bizottságot, hogy közvetlen szemlélet alapján győződjék meg az előírt rendszabályok követéséről. A vizsgálóbíró ezt el is rendelte. A mosodában a szemle alkalmával a bizottság egy használatban nem lévő kád fenekén nagymennyiségű cigarettavéget és elhasznált gyújtószálat talált, amelyek nagyrészt a kád fenekéhez voltak tapadva, jól lehet ebben a helyiségben is, valamint a benzinmosodában is több figyelmeztető tábla és a kifüggesztett munkarend szigorúan tiltja a dohányzást.

Bródy Ernő dr., Kovald ügyvédje, kérte a tűzvizsgálati jegyzőkönyvnek, valamint három évre visszamenőleg a kerületi mérnökök és az iparfelügyelők jelentéseinek beszerzését a törvényben előírt gyárvizsgálatról.

Kenedi dr. vizsgálóbíró a kérelemnek helyt adott és elrendelte a kért iratok beszerzését.

A bírósági szakértők szakvéleményeiknek beterjesztésére harminc napi határidőt kértek és kaptak is a vizsgálóbírótól. Ezzel a két óra hosszai tartó szemle véget ért.

Megtámadott főmérnök.

(Egy elbozsátott munkás merénylete.)

Távirati tudósítás.

Budapest, augusztus 1.

Damjanich-utca 46. szám alatt levő lakásán, fején kötésekkel, betegen fekszik *Mocsáry Henrik* dr. államvasuti főmérnök. *Mocsáryt* az éjszaka a *Dob*-utcában egy munkáskülső férfiú orvul megtámadta, bottal háromszor fejbeacsapta és mire a főmérnök felocsudott ijedségből, a támadó elmenekült. Egy újságíró beszélt *Mocsáry dr. főmérnökkel*, aki az éjszakai kalandról ezeket mondotta:

— Amióta a feleségem nyaral, esténként rendszerint egyedül szoktam sétálni. Az éjszaka is éppen hazafelé tartottam, amikor a körut közelében, a *Dob* utcában valaki hátulról hirtelen megtámadott. Egyszerre ütést éreztem a jobb szemöldököm fölött, szemüvegem leesett és az arcomat elborította vér. Mefordultam, hogy védekezzem, de abban a pillanatban még két újabb ütés ért a homlokomon. A támadásnak nincs semmiféle előzménye, igazán nem tudom megmondani, hogy ki és miért inzultált. Miután a kezem alatt hétszáz munkás dolgozik és gyakran történnek változások, valószínűnek tartom, hogy egyik elbozsátott munkás boszúból vert meg.

Mocsáry dr.-nak a sérülései egész könnyű természetűek. Két hét alatt folgyógyul betegségéből. A délelőtti folyamán megkerült a merénylő. Tíz órakor megjelent *Tóth János* rendőrkapitány előtt *Jäger Imre* harmincegy esztendő vasuti bádogos és előadta, hogy ő támadta meg *Mocsáry dr.*-t.

— Vasuti munkás voltam a keleti pályaudvaron — mondotta *Jäger*. — Nő, családos ember vagyok, több gyerekem van, de a feleségem is keres havonként vagy hatvan koronát, hát megtudtunk élni. Egyszerre nagy csapás ért bennünket. *Mocsáry főmérnök* ur minden ok nélkül rossz információt adott rólam és ennek következtében engem elhelyeztek *Bródba*. Hiába kértem *Mocsáryt*, hogy helyeztessen vissza, nem teljesítette a kérelmemet. Tegnap visszajöttem *Pestre*, az éjszaka véletlenül találkoztam a főmérnökkel, akit nagyon kérleni kezdtem, tegye lehetővé, hogy újra viz-

szatérjek a családomhoz Budapestre. Mocsáry elutasított:

— Takarodjék, — kiáltott rám, — hagyjon nekem békét!

— Birokra mentünk, én megtámadtam, ő is rámvágott, ennyi az egész.

A rendőrség jegyzőkönyvbe vette a vallomást és szabadon engedte Jägert. Kihallgatták a főmérnököt is, aki azt adta elő, hogy a bádigos vallomása nem felel meg a valóságnak, semmiféle szóváltás nem volt közöttük. Jäger orvul támadta meg és az ütések ellen nem is tudott védekezni.

A tolvaj altábornagyné.

— Kihallgatta a vizsgálóbíró. —

Ásvirati tudósítás.

Temesvár, augusztus 1.

A temesvári fogháznak ritkán volt oly előkelő vendége, mint Clair Gyula nyugalmazott altábornagy elvált neje, Kanovits Hedvig. Az előkelő fogoly nagy felfordulást okozott a fogházban. A fogházörök megkülönböztetett tisztelettel beszélnek róla és a felsőbb hatóságok is lehetőleg csinján bánnak vele, hogy az előkelő tolvajná folytonos kellemetlenkedéseitől megkíméljék magukat. Kanovits Hedvignek minden félórában van valami panaszja és olyan bánásmódot követel, mintha legalább is még mindig nagy szolgaszemélyzet állana rendelkezésére, lesve ökögyelmessége parancsait. Kanovits Hedvignek a temesvári fogházhoz való viszonyában egyébként ma újabb fordulat történt, amennyiben a vizsgálóbíró ezt a viszonyt *hosszabb időre állandósította* és elrendelte ellene az előzetes letartóztatást.

Clair Gyulánét, miután a rendőrség befejezte ellene a vizsgálatot, egy kétfogatu bérkosin átkísértette a temesvári királyi ügyészség fogházába. Itt az első emeleten levő harmincas számú zárkát jelölték ki számára, mely azonban, úgy látszik, nem elégitette ki kényes igényeit, mert először csodálkozva nézett körül, majd indignálódva kérdezte:

— Itt lakjak?

A fogházör megnyugtató válaszára bement a zárkába és csak azt kérte, hogy lehetőleg ne zavarják, mert ő ideges. Az éjszakát nyugodtan töltötte, de reggel, mikor egy fogházör bevitte az ágy fölé akasztani szokott fej táblát, az előkelő fogoly ismét kifakadt. A táblán ugyanis nagy betűkkel állott:

Clair Gyuláné, Kanovits Hedvig lopás büntette miatt gyanúsított.

Alig látta meg ezt a táblát Clairné, kiugrott az ágyból és szidalmazni kezdte az őrt:

— Mit akar? Mi vagyok én? Ez nem eljárás! Ezt nem engedem idetenni! Ehez nincs joguk! Még nem vagyok elítélve!

Ezt oly gyorsan hadarta, hogy a szegény őr egészen zavarba jött és kiment a táblával. Később azután mégis sikerült a kegyelmes aszszonyt meggyőzni arról, hogy a házirend ellen nincs apelláta. Sok vizsály után végre Racsov Lehel vizsgálóbíróhelyettes elé került, aki kihallgatta. Alig lépett a szobába, mikor sirni kezdett, hangosan zokogott, izgalmas jeleneteket rendezett és állandóan előkelő összeköttetéseire hivatkozott. A vizsgálóbíró kijelentette, hogy ő nem azért van itt, hogy összeköttetései felől érdeklődjék, hanem, hogy a Gombásék kárára elkövetett lopás ügyében kihallgassa. Clairné erre felháborodva tiltakozott azon feltevés ellen és panaszkodott, hogy Gombásék rosszul bántak vele. Hosszas faggatás után végre beismerte, hogy azt a fehéreneműt, amit két oso-

magban saját címére Budapestre küldött, tényleg ellopta. Ezt azonban oly szerényen, szemlesütve mondotta, hogy e szemérmes tekintéért bármely bakfis megirigyelhetne volna. Az ékszerekről azonban mitsem akar tudni.

— De hiszen az ékszereket is maga lopta el Gombáséktól, — mondotta Racsov.

— Ez nem igaz, kérem. Hisz nem vittem el az ékszereket. Ugyanabban a szobában maradtak, ahol Gombásékkal együttesen laktunk. Tessék elhinni, hogy ebben igazán ártatlan vagyok.

— Miért tette akkor az ékszereket az ágyba?

Kanovits Hedvig erre zavarba jött és adós maradt a válasszal. Hogy miért követte el a lopást, erre vonatkozólag szintén nem szolgált semmiféle felvilágosítással. A körülbelül kétszáz korona készpénz, melyet nála találtak, valószínűleg szintén Gombáséktól ered, mert mikor Temesvárra jött, egyáltalán nem volt pénze, amit bizonyít az, hogy a napernyőjét három koronáért zálogba csapta. Egy esomó arcképes igazolványt találtak nála, melyek vasuti főtisztviselők nejeinek nevére voltak kiállítva. Ezenkívül találtak nála egy, az osztrák államvasutak vonalaira érvényes igazolványt is, mely leánykori nevére van kiállítva. Így:

Fräulein Hedwig Kanovits.

Az igazolványos könyvben egy leánykori fényképe van. A mostani megtört, vénülő nőben alig lehet ráismerni az egykor gyönyörű szép, életerőtől duzzadó fiatal leányra. Mikor a vizsgálóbíró megkérdezte tőle, hogyan utazhatott ezzel a régi jeggyel és hogyan történhetett, hogy még az idei évre is meghosszabbították, mosolyogva válaszolt:

— A vasuton lehet ilyen dolgokat csinálni. És különben is mondtam már, hogy nagyon előkelő összeköttetésem vannak.

Végül panaszkodott, hogy nem érzi jól magát és a fogság nem tesz jót az idegeinek. Racsov erre megjegyezte:

— Látom, hogy gyengélkedik és ezért intézkedni fogok, hogy kórházi kosztot kapjon, amely mégis jobb és táplálóbb, mint a rabkoszt.

Kanovits Hedvig erre hangosan felkacagott és mintha csodálkozna, hogy mint lehet feltételezni róla, hogy ő rabkosztot egyen, ezeket mondotta:

— Nevetséges! Csak nem képzeli bíró ur, hogy azt a kosztot én megeszem? Hisz vannak még barátaim!

Ezzel a kihallgatás véget ért és Racsov Lehel kihirdette előtte az előzetes letartóztatást elrendelő végzést. Clairné megnyugodott ebben és nem jelentett be felfolyamodást. Az előkelő tolvajná az egészségügyi laptól eltekintve meglehetősen kates multa pillanthat vissza. A nyomozás ugyanis kiderítette, hogy Clair Kanovits Hedvig már évek előtt elvált urától, de férje nevének viselésére jogosult. Bécsben, Budapestben, Szegeden és Grázban *csalás miatt* eljárás volt ellene folyamatban, de mindig sikerült megmenekülnie a büntetéstől. Most utóirt végzete. Ma délelőtt egyébként magához kérette családjának egy régi ismerősét, aki meg is jelent a fogházban Várnay Ernő ügyvéd kíséretében. Ismerőse pénzt hagyott: a fogházfelügyelőnél, nehogy Kanovits Hedvignek rabkosztot kelljen élnie, Várnay Ernő pedig elvállalta védelmét. A vizsgálat ez ügyben befejezést nyert és a tárgyalást valószínűleg két hét múlva már megtartják.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Heltai Jenő kabaréja. A legteljesebb siker jegyében folyt le az első előadás Heltai kabaréjában. A közönség zsufolásig megtöltötte a Központi kerthelyiségét és végigtapsolta ugyszólván az egész előadást. Heltai kitünő izléssel állította össze a programot, melynek minden egyes száma élvezetet nyújt, mulattató szellemes és amellelt diszkrét. A kabaré tagjai közül mindenekelőtt *Litmann Pepi* a budapesti lengyel-zsidó orfeum társulat starja aratott zajos sikert. Ugy komikus mint szeriöz számai egyaránt lekötötték a figyelmet. *Várad* Elza kabarédalait nagy szeretettel fogadta a közönség. Bájos megjelenése és csengő hangja egyaránt hozzájárultak a siker fokozásához. „A „Leslies“ táncoktós e nemben elsőrangú. *Hidy Irén* a fővárosi Nyári Színház primadonnája néhány szellemes kuplét adott elő. *Etna Sorénsen* a dán szépség, *Szabados Katica* és *Pusztai Boriska* is nagyon tetszetek. A férfiak közül *Modlinger Hugó* a berlini Apolló művésze és *Szathmári Árpád* az aradiak régi kedvence ismerőse szolgálják a humort. *Kardos Andor* a Magyar Színház művésze, akit a színpadról előnyösen ismerünk komoly és vig számokkal mulattatta a közönséget. *Halmai Vilmos* groteszk táncai és két kitünő színpadi tréfa tették még változatossá a műsort. A zongorakiséretet Heidelberg-Hetényi Albert látta el jól ismert művészetével. (c)

* Az aradi színházberlet meghosszabbítása. A belügyminiszter jóváhagyta a törvényhatóságnak azt a határozatát, melylyel az aradi színházat *Szendrey Mihály* igazgatónak adta bérbe további három évre.

* Az alkohol. A legrettegetesebb szenvedélynek, az ivásnak borzalmas következményeit ismerjük. A társadalom egyik legnagyobb küdelme ennek a kóros szenvedélynek kurtására, vagy legalább is csökkentésére irányul és az emberiség legnagyobb jótevői közé számítanak azok, akiknek sikerül egy-egy veszendő ember-társunkat megmenteni a gyilkos szenvedélytől. Számos röpirat, kép demonstrálja azt, milyen állattá alacsonyul az ember, de mindezek a dolgok megközelítőleg sem hatnak olyan intenzíven, mint az Uránia-színháznak az Alkohol című tendenciózus képe Gerard pompás megírásában. A nagyhatású kép két részből áll, a legszenzációsabb szenirozásban. Megdöbentő realizmussal tárul elénk egy derék ember rettenetes lezülése. A tisztességes, kereső családapából a rossz társaság általi szenvedélyeknek élő alkoholistát csinál, akinek gyermekei, felesége a legpusztítóbb bün levegőjében kénytelenek élni. Ilyen apának természetesen a gyermeke is a bün útjára téved, nyomor, börtön és öngyilkosság pusztítja el a jó, uri sorból lezülött családot. A hatalmas kép a legmesteribb előadásban kerül színre. A közönség megdöbbenéssel nézi végig azt a szomorú kávariát, melyhez hasonlót a kinematográfia még nem produkált. Az Uránia-színház minden látogatója megkapja a szomorú dráma leírását. 175

* A pálinka áldozata. (Szenzációs szociális dráma 2 felvonásban. Irta: Gerard. Színrekerül szerdán új műsor keretében az aradi Apolló-színházban.) M. B. Gerard mélyszéges szociális drámáját szerdán mutatja be az aradi Apolló-színház szakszerű és művészi rendezésben. A nagykonceptióju dráma izgalmas meseszövegét itt ismertetjük dióhéjban: Schönhof magánhivatalnok a legboldogabb családi életet éli. Házasságának évfordulóját megünnepli és erre a családi összejövetelre meghívja öcsösét, Pált is. Néhány nappal az ünnepe után Schönhofot barátai kávéházba viszik s ez alkalommal részegedik le először. A kábító abszint elveszi a magánhivatalnok józan gondolkodását s csaknem eszméletlen állapotban viszik haza feleségéhez, aki sirva fakadva fogadja részeg férjét. Schönhof megismerte az alkohol csábító hatását s ez a titkos erő tovább is él benne: alkoholista lesz. Iszákossága miatt nagy nyomorral küzd családjával együtt. Lánya a

ok nélkülözéstől beteg lesz, a fia pedig elzül-lik, egy szélhámus bandába kerül. Schönhof feleségét elkészeríti szomorú sorsa s végzetes tette határozza el magát: széngázzal megmérgezi saját magát és beteg leányát. Mind a ketten meg is halnak. Schönhof egyre halad lefelé a züllés lejtőjén, míg végre a tébolydában fejezi be szépen indult karrierjét. — Az Apolló rendes helyérek mellett hozza színre a pálinka áldozatait. Az igazgatóság kéri a közönséget, hogy rendes időben foglalja el a helyét, hogy az előadást ne zavarják. 177

Leégett kocsi-gyár.

(Tűzoltás — víz nélkül.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, au usztus 1.

Ma éjszaka fél három óra után megszólalt a városház harangja és tüzet jelentett. Akkorra azonban a vasúti állomás táján már egészen vörös volt az ég, a város legtávolabbi részéről is jól látható óriási lángok csapkodtak az ég felé és óriási szikratömeget hordozott szét az éjszakai szellő.

A városház tornyában ugyanis meglehetősen későn jelezték a tüzet. Akkorra a Nagyvárad-úton levő Keresztessy-ház egészen elpusztult, a mellette levő Hidvéghy-féle kocsi-gyár pedig teljesen lángokban állott.

A tűz körülbelül 2 óra tíz perckor keletkezett. A Keresztessy ház istállója gyuladt ki ismeretlen okból és az épület hamarosan le is égett. Alig telt bele azonban néhány perc, és a lángok átharapítottak a szomszédos kocsi-gyár tetejére is és csakhamar lángokban állott ez az épület is, amely két lakóházrészéből és egy kocsi-raktárból állott.

A tüzet először Baltyán János államvasúti kocsi-feliró vette észre, aki éppen az állomáson foglalatostkodott. Azonnal jelentést tett a forgalmi irodában, ahonnan rögtön értesítették a tűzoltóságot és a rendőrséget.

Ezalatt a kigyulladt ház lakói és az összesereglett szomszédok, meg néhány vasutas megpróbálták a tüzet oltani. Ez azonban meddő munka volt, mert az égő farészeket oltani nem lehetett, később pedig a kut vasrészei annyira átmelegedtek, hogy lehetetlen volt vizet méríteni.

Az emberek jó darabig tétlenül álltak a vésszel szemben és csupán azon igyekeztek, hogy megmentsek, amit lehet. Az istállóból kieresztették a lovakat és ahonnan lehetett, kihordták a butorokat. Tűzoltókat hosszú ideig nem lehetett látni. Két óra negyvenöt perckor végre automobilon megérkezett Sztankovics Mihály tűzoltó főparancsnok, oltani azonban még ekkor sem lehetett, mert a tűzoltó szerkocsik a tűzörséggel téves jelzés következtében először a waggonygyárhoz vonultak ki.

A tűzoltók azonnal munkához fogtak. Azaz csak fogtak volna, mert bár már ekkor majdnem egy órája dühöngött a tűz, a vízvezetéki csapokon még mindig nem jött a víz. Óriási zűrzavar keletkezett, haszontalan lőtás-futás, annál is inkább, mert a szerte repülő szikrák a szomszédos épületeket is fenyegették.

Három óra után megnyitották a vízvezeték-eket, a tűzoltók két oldalról közrefogták az égő épületeket, amelyeknek falai egymásután dőltek be. Négy órára sikerült lokalizálni a tüzet, a kigyulladt épületek azonban teljesen elhamvadtak.

Az egyik színt Scheiber vasúti vendéglős bérlő, akinek öt kocsija állott benne. A padláson Scheiber négy hetese aludt, akik közül az egyik nem tudott kellő időben menekülni és súlyos égési sebeket szenvedett.

A kár összegét még nem lehetett megállapítani.

Nyári szenvedések.

(Turisták és borraivalók.)

*

Turistaszerencsétlenség: ez egészen nyári specialitás volt eddig. A szki és a ródi korszaka óta már télen is vigan potyognak le nyaktörő meredékekről az elszánt emberek. Marad azonban belőlük a forró napokra is, jutul az alpeseken mindenfelé s nekik hisszük el, hogy a Tátra is igazi, világhírré érdemes hegy-ség. Hogyne, mikor turista-vér öntözte már megint. Minek is lesz a vértanuja? A tudománynak nem. A tudomány van ugyan bizonyos távoli vonatkozásban a turisztikával, de ezt a vonatkozást, ezt a rokonságot minél inkább tudós valaki, annál jobban szereti elkerülni. Elég baj, hogy bizonyos fokon, bizonyos távolságon túl összekeveredhetnek szemünk előtt tudós kutatók és nyughatatlan vérű kalandorok, akik messzi, ismeretlen országokat járnak. A Tátra azonban nincs messze, nem is ismeretlen. Ha éppen felkutatásra szorulna, némi elővigyázatossággal, tehát valami költséggel, minden veszedelem nélkül felkutatható. A belföldi turisztikához tehát ugyszálván semmi köze a tudománynak. Ez a turisztika: a sport. A sport célja a test megerősítése, ellenállóvá tétele. Végző eredményben az élet meghosszabbítása. S erre szorgalmasan művelik olyan ágát, mely újra meg újra emberáldozatot követel, mely egyszerre mellékessé teszi, művelve volt-e a lezuhanó test, kidolgozottak voltak-e lábizmai, tárgult-e a tüdejé. Erős volt, vagy csenevész, a turistának, aki összetöri magát a szakadékokban, ugyancsak mindegy. S meredek, nehéz csucok megmászásának nagyon gyakran ez a vége. A turista tudja, a turista számol a veszedelemmel, de azért elindul. Idehaza békés nyárszolgár. Talán a párbajellenes ligának híve. De jön a nyár s erre térdnadrágot ölt. Ezzel a ruhadarabbal együtt magára ölti a világ legcéltalanabb vakmerőségét és rövid idő múlva szöges cipőben, kampós bottal, véresen, ott hever a szakadék fenekén. A nyár terméke ez is, a nyári szabadság, az utazás, sportolás mámore szédíti meg a fejeket. A szabadság mindazonáltal jó, az utazás is, a sport is. Csak az öngyilkossággal nem szabad összetéveszteni.

Nyáron utazik az emberiség szerencsésebb része. A nem utazók vigasztalására a világot járók élete se fenéig tejfel. Zsufolt vasúti kocsi... rozoga szállodák... drága étel... rossz kiszolgálás... borraivalók. A borraivalók különösen: ezek gyakorta megkeserítik az életet. Nem is az a legnagyobb baj, hogy vannak, hogy megterhelik a költségvetésünket. Hiszen abba belé lehet törődni, hogy minden, amit fogyasztunk, tíz százalékkal drágább. Az a baj, hogy aki már belétörődött, aki kész ráadást is adni, gyakran azt is késedelmesen, rosszul, lenézően látják el, főképen idegen helyen, főképen, ha nem tudja előre jelezni, hogy bőkezű lesz. Vendéglő, kávéház, elsősorban pedig szálloda, ahol nincs borraivaló: ez a vágyunk, ez az álmanunk, az ideálunk. Nyilván örökké ideál, elérhetetlen marad. Kísérleteztek vele, megpróbálták: szomorodott szívvél vesszük tudomásul, hogy minden eredmény nélkül. Németországban, Koblenben tettek vele próbát. A szállodás, aki vendégeit meg akarta szabadítani a borraivalóktól, duplájára emelte alkalmazottai fizetését. A vendégeknek öt százalékot számított fel borraivaló gyanánt s év végén a fizetésemelést levonva a többletet alkalmazottainak juttatta. Rendszerének első eredménye az lett, hogy alig kapott alkalmazottat. Portás, pineér és szobalány többre bocsálta a biztos

borraivalót, mint a bizonytalan nagy fizetést. A vendégek egy része minden áron borraivalót akart osztogatni, attól félve, hogy rosszul szolgálják ki. Más részük az öt százalékot is sokalta. Alkalmazottak és vendégek egyaránt visszakivánták a régi, borraivalós, rendszertől ment, mintegy szabad harácsoláson alapuló időket. A szállodás még küzd egy kissé a rendszere mellett, utánaozni azonban aligha fogják. A borraivaló marad, hogy mérsékelje kissé az utazók tulságos életörömét. Nyáron, kánikulában, nekünk, akik itthon maradtunk: ez is vigasztalás.

A pápa betegsége.

— X. Pius elájult. —

Távirati tudósítás.

Róma, augusztus 1.

Amint nyolc esztendővel ezelőtt, július negyedikén végigszárguldt a római utcákon XIII. Leo pápa betegségeinek a híre, éppen úgy futotta be az örök várost ez a kiáltás: II. papa ita male! A pápa beteg! Habár a pápa távol maradt a nép szívéből és sohasem lesz olyan népszerű, mint az elődje volt, mégis csak ő az „il Papa“ és az első ember a rómaiak szemében. Ezért keltett a betegség első híre óriási izgalmat Rómában és mindenki a konklávéra gondol és arra, hogy ki követhetné a pápát szent Péter örökében. X. Pius beteg és habár csak egyszerű bronchitistól van szó, mégis elegendő aggodalomra ad okot a betegsége. Hetvenötödik évében van az ősz egyházfi, aki egyébként is sokat betegeskedik. Ehhez járul még az elviselhetetlen délvidéki meleg, amely elől mindenki a hegyek közé igyekezik menekülni Rómából. A pápa azonban nem hagyhatja el a Vatikánt, nem kereshet üdülést valamelyik enyhe levegőjű fürdőhelyen. Az a kis üdülőhely is megsemmisült, amelyet XIII. Leo a sötét árnvéku tölgyek alatt berendeztetett a Vatikán meredek falai közelében, mert X. Pius az udvari csillagvizsgáló épületet állíttatta a helyére.

A pápa tehát a Sixtus-palota harmadik emeletén lévő lakosztályában tölti a nyarat. Ott, ahol XIII. Leo hatalmas államtitkára, Rampolla bíboros lakott. XIII. Leo lakosztályát ugyanis fogadó és szertartásos termekké alakították át. A pápa be van zárva, tehát a harmadik emeleti termekbe, a melyek ugyan szellős, pompás helyiségek, de mert az ablakaik a szent Péter térre néznek és csaknem egész nap rájuk tűz a napsugár, betegnek nem éppen a legalkalmasabb helyiségek.

Mi XIII. Leo a legnagyobb egyedüllet szerette és csak a legutolsó éveiben engedte meg, hogy a hálószobája ajtaja előtt egy testőrszolgája aludjék, addig X. Pius ágya mellett állandóan ott tartózkodik a titkára és a kabinetiroda másodfőnöke. Ezenkívül a pápa lakosztályában lakik a kabinetiroda főnöke, aki szintén velencei és a pápával együtt lépett annak idején a konklávéba. A pápai testőrök főnöke, Sili is állandóan a betegszobában foglalatostkodik. Sili, mint a többi pápai testőrök, olyan családból származik, amelynek minden tagja és őse a pápák szolgálatában töltötte életét. A Vatikánban azt remélik, hogy az orvosi tudomány megmentheti a pápát az életnek. Ez azonban nem akadályozta meg a bíborosokat abban, hogy konklave-pártok alakuljanak közöttük. A legerősebb Rampolla bíboros pártja és a pápaválasztások idején Rampolla ellenfelei erős konkurrenset találnak benne. Mert a hatalmas szicíliai még erősebben áll, mint 1903-ban. Anélkül, hogy a pápaválasztásról szó lenne, meg kell állapítani,

hogy Rampollának igen kevés konkurrensa akadna, mert a biborosok nagy része elismeri az ő felsőbbbségét. Ellenjelölteként csupán Vincenzo Vanutelli és Gaspari kardinálisokat emlegetik. Egyelőre azonban mindenki azt reméli, hogy a pápa felgyógyul, mert az orvosok legutóbbi jelentése szerint X. Pius állapota folytonosan javul.

Londonból írják: A Daily Mailnek jelentik Rómából, hogy a pápa vasárnap elájult, de hamar eszméletre tért. Azóta jól érzi magát, bár gyöngye.

HIREK.

— A király kilovagolt. *Ischből* jelentik: A mai nap eseménye, hogy ő felsége ma reggel kilovagolt. Reggel hét órakor fölnyergeltette angol ponni-lovát és hosszabb ideig meglehetősen gyors vágatással lovagolt a villa kertjében. Azután kilovagolt a kertből és a környéken folytatta sétalovaglását. Az ischli nyaraló közönséget kellemesen lepte meg az a frissesség, amelylyel a király lovát megülte. A sétalovaglás után a király hosszabb gyalogsétát tett.

— A román trónörökös pár Brassóban. *Brassóból* jelentik: A román trónörökös és neje ma délután automobilon ideérkeztek. Több órát töltöttek a városba s csak este indultak vissza *Sinaiába*.

— A király helyettese a hadgyakorlatokon. A magyarországi hadgyakorlatok alkalmával, melyek tudvalevőleg *Ferenc Ferdinánd* trónörökös fővezérsége alatt fognak lefolyni, *Lipót Szalvátor* főherceg tüzérségi főfelügyelő fogja a király személyét reprezentálni. Míg a trónörökös a katonai ügyek vezetésével lesz elfoglalva, addig *Lipót Szalvátor* a rendezendő számos ebéden fog elnökölni és a király helyett *carle-t* tartani.

— Uj udvari tanácsos. Hirt adtunk már róla, hogy a király *Csécsei Nagy Miklós dr.-t*, a József főherceg-szanatórium végrehajtó-bizottságának elnökét az udvari tanácsosi méltósággal tüntette ki. A nagy kitüntetés ritkán ért méltóbb férfiut, mint a jelen esetben. Az alig 44 éves férfi, aki korra nézve is a legfiatalabb udvari tanácsos, máris nagy és áldásos közéleti multra tekinthet vissza. Az ő nevéhez fűződik a lelensé ügy országos rendezése, mely az ő páratlan utánjárásával, lankadatlan energiájával került a Fehér Kereszt-egyesület égisze alól az állam kezelésébe, megalkottatván az egész világon mintául szolgáló gyermekvédelem. Már ebből az alkalomból is magas kitüntetésben részesítette a királyi kegy. Őfelsége a *Ferenc József*-renddel tüntette ki *Csécsei Nagy Miklóst*. Kiváló képességeitől még sok nagy koncepciójú dolgot remélhet az ország. *Csécsei dr. Károlyi Lajos* gróf uradalmainak jogtanácsosa. A kitüntetett kiváló férfiú testvérbátyja *Csécsei Nagy József dr.* miniszteri titkárnak az aradi felsőkereskedelmi iskola miniszteri bizottságának és sógora *Csécsei Imrének* az aradi református lelkésznek.

— A király betétje a bosnyák postatakarék-pénztárban. A *Bosnyai Hírek* jelentik: A bosnyák postatakarék-pénztár igazgatósága a pénztár működésének megkezdése napján az „1” sz. postatakarékbetétkönyvet ő felségének ajánlotta fel. A kabinetirodától most érkezett le ő felsége jóváhagyása, ki egyuttal 600 koronát helyezett el e betéti könyvben. A postatakarék-pénztár helyiségeit vasárnap az *Ilidzsében* nyaraló közös pénzügyminiszter is meglátogatta és *Mondschein* igazgatónak teljes elismerését fejezte ki.

— Szél Ernő nyugalomban. *Szél Ernő*, az aradi posta kiváló főnöke ma elbucszott attól az intézménytől, amelynek hosszú évekig lelkiismeretes vezetője volt. A postafőnök több mint négy évtizedig állt a kincstár szolgálatában, amelynek érdekeit mindenkor úgy igyekezett megvédelmezni, hogy az harmóniában álljon a publikum kívánságaival. Mint hivatalfőnököt a pedansság, a szigorúság és igazságszeretet jellemezte a tisztviselőkkel szemben. A közönség irányában mindenkor előzékeny volt és legapróbb kívánságai elől se zárkózott el. Négy évtized nehéz és felelősségteljes munkája megörölte a szervezetét és nyugalomra vágyott. Már hónapokkal ezelőtt beadta nyugalmazás iránt való kérelmét, amint azt a lapok akkor meg is írták. A kereskedelmi miniszter tegnap felelt a postafőnök beadványára és tudatta, hogy nyugdíjazását méltányosnak tartja. *Szél Ernő* ma már nem is teljesített szolgálatot. Amíg utódját kinevezik, addig *Kádár Ödön* helyettes főnök végzi a főnöki munkálatokat.

— Egy áthelyezés története. Lapunk mai számában megírtuk, hágy *Elek Oszkár dr.* sümegi állami főreáliskolai tanárt az aradi állami főreáliskolához helyezték át. Megírtuk azt is, hogy *Elek dr.-t* a klerikálisok üldözték el *Egerből*, ahol két évvel ezelőtt teljesített szolgálatot. Ez annak idején kulturbotrány volt. *Elek Oszkár* ugyanis a tanári könyvtárból kivette *Prohászka Ottokár* püspök egyik könyvét, amelynek valamelyik passzusa így szól: „Az ember életének célja: a fajfenntartás.” Ehhez *Elek dr.* olvasás közben ezt a megjegyzést fűzte ironiával: „A püspök életének is ez a célja?” Ezt észrevette az egri intézet egyik tulbuzgó klerikális tanára és denuncialta a kollégáját. *Eleket* emiatt áthelyezték *Sümege*re, ahonnan most aztán az aradi főreáliskolához helyezte át a miniszter.

— Igazgatói kinevezés. A nemrég elhunyt *Kováts József* lippai kereskedelmi iskolai igazgató helyébe a vallás- és közoktatásügyi miniszter *Halvak János temeskubini* igazgatót nevezte ki.

— *Prohászka* püspök indexügye. *Rómából* jelentik: *Mailáth Gusztáv* gróf erdélyi püspök tegnap ideérkezett s a mai napon hosszabb tanácskozást folytatott *Prohászka Ottokár* püspök ügyében. *Mailáth* püspöknek az a nézete, hogy az indexkongregáció *Prohászka* művének kritikájánál igen szigorú volt, amennyiben egyes kiszakított szavak és mondatok alapján helyezte indexre *Prohászka* műveit. Pedig szem előtt kellett volna tartania, hogy ezeket a könyveket *Prohászka* püspök oly közönségnek írta, amely az ő fejtegetéseit félre nem érthette. Annál sajnálatosabb *Prohászka* műveinek indexre helyezése, mivel ily módon az indexkongregáció a katolikus hívők előtt diszkreditálta *Prohászka* egész irodalmi működését.

— Pusztító jégeső. Nemcsak *Aradmegyében*, hanem *Hunyadmegyében* is nagy pusztítást okozott a vasárnapi jégeső. *Hunyadmegye* nyugati határán vasárnap délután borzasztó vihar vonult végig. Honetű vidékén mogyorónagyságu jégeső esett, mely teljesen tönkretette a termést. A jég a *Brád* felé menő motorkocsinak bezúzta az ablakait s annyira ellepte a sínket, hogy a motorkocsinak nyílt pályán háromszor meg kellett állania. Hétfőn ismét sűrű eső volt. A levegő az egész vármegyében hirtelen hűvösre változott.

— Öngyilkos elmebeteg. *Szegedről* jelentik: Az itteni közokrházban egy *Klender György* nevű elmebeteg felakasztotta magát. Mire észrevették, már nem lehetett rajta segíteni. *Klender* vasárnap szállították be a közokrházba, mert az utcán sgyonútással fenyegette az embereket.

— Az ellenzéki pártok együttműködése. *Budapestről* jelentik: A pártonkivüli függetlenségi és negyvennyolcas párt ma este a politikai helyzet megvitatása céljából *Károlyi József* gróf elnökelete alatt ülést tartott, melyen *Polónyi Géza* is megjelent. A párt egyhangulag tudomásul vette az elnökség azon bejelentését, hogy a véderővitánál követendő taktika tekintetében a párt csatlakozik a másik két függetlenségi párthoz. A párt álláspontját esütörtökön *Károlyi József* gróf elnök fogja a Házban kifejtetni, aki egyuttal határozati javaslatot is terjeszt ma a Ház elé.

— A kolera. A külföldről ma több helyről érkezett jelentés koleraesetéről. Így:

Párisból jelentik: *Moissacban* tegnap két kolera-gyanús eset fordult elő. Az egyik beteg egy suhanc, aki *Toulouseból* érkezett és nyomban kórházba vitték, mert a tünetek feltétlenül ázsiai kolera-ra vallottak. A másik beteg egy kis gyermek és ez már halálán van.

Konstantinápolyból jelentik: A katonaság között félelmetesen lépett föl a kolera. A *Taximkaszárnyát* tegnap egészen elzárták a külvilágtól. Senkinek sem szabad bemennie, a katonák nem jöhetnek ki a városba. Rómes hírek szál-longanak. Azt beszélnek, hogy a katonák garmadával pusztulnak el és naponta átlag száz új koleraeset van.

Bécsből jelentik: Ausztriában most már hivatalosan is megállapították, hogy az isztriai partvidék kolera-val fertőzött. Az osztrák belügyminisztérium jelentést adott ki arról, hogy *Triesztben* hét koleras megbetegedés történt és elrendelte, hogy a hatóságok tegyék meg a legkörülmétektől több óvintézkedéseket.

— A *Drágán* völgyi villamosmű előkészítése. Az a hatalmas koncepciójú terv, mely a *Drágán* vizének villamos erőmű céljaira való felhasználását tűzte ki feladatául, közeledik a megvalósulás felé. A korszakalkotó jelentőségű és *Arad*, *Bihar*, *Hajdu*, *Kolozs*, *Szilágy* és *Békésvármegyék* ipari-, gazdasági és kereskedelmi fejlődésének népszerű perspektíváját elénk táró *Drágán* villamos mű megalkotását tudvalevőleg a *Magyar Vasuti Forgalmi Részvénytársaság* vette fel munkaprogramjába. A magyar közgazdasági életnek ez a kiváló intézete eddigi eredményes munkájával nemcsak a hazai közlekedésügynek volt előharcosa, de a külföldi kulturállamokban is becsülést és elismerést tudott szerezni a magyar vállalkozó szellemnek. Ez érdemei elismerésül tüntette ki a király *Urban Adolfot* az intézet vezérigazgatóját legutóbb is az udvari tanácsosi méltósággal. Eddigi nagyszabású alkotásainak betetőzésére készül most a *Magyar Vasuti Forgalmi Részvénytársaság*, mikor a külföldön már több helyen megteremtett, vizierőnek villamos áram fejlesztésére való felhasználását akarja a *Drágán* völgyében megvalósítani. Ezek hosszú sorára kiterjedő nagy technikai munka lesz ez, ami milliókra fog kerülni, de ha elkészül, egy egész országgrész új átalakulását varázsolja majd eléink az olcsó villamos erő produkálásával. Hogy pedig komoly és reális előkészületek történnek a *Drágán* villamos mű alapvető munkája körül annak bizonyossága, hogy tegnap *Nagyváradra* érkezett a világhírű *Lager* és *Wörner* építő cég részéről *Wörner Ferenc* kereskedelmi tanácsos *Éder Jenő* főmérnökkel és a vállalat három mérnökével. A *Lager* és *Wörner* cég nemcsak Magyarországon, de külföldön is nagystílű építési munkálatokat végeztek. Így ők építik most *Marokkóban* a kereskedelmi és hadi kikötőt és *Metzben* az erődtülményeket. A *Drágán* villamosmű nagyarányu munkálatait is ők akarják vállalni. *Wörner Ferenc* igazgató mérnökével, *Szirmay Richárd*dall a *Magyar Vasuti Forgalmi Részvénytársaság* jogtanácsosával és *Szamazsenka Ernő* igazgatóval e héten utaznak ki *Remece* helyszíni szemlére és a már megállapított tervek szerint legközelebb megkezdik a *Drágán* villamos mű előkészítési munkálatait.

— Magyar név. *Sonnenschein Armin* aradi lakos családi nevének *Dénes-re* kért átválttatása 90914—1911. számu miniszteri rendelettel engedélyeztetett.

— A hőség egyre tart. Aradon ugyan két nap óta — a Kőrös völgyében pusztító jégeső óta — némileg lehült a levegő, de az országban igen sok helyről, valamint külföldről még mindig rekkenő hőségről adnak hírt a beérkező jelentések. Ma a következő hiradások érkeztek: *Abaujszántóról* jelentik: Abaujszántón és környékén a hőség árnyékban 38 Celsius fok. A kapásnövények mind kiszáradtak és a nép inségnek néz elébe, mert a kukorica és burgonya, mely főeletele, mind tönkrement. Takarmány sincs és a száj- és körömfájás miatt zárlat alatt vannak a falvak. A nép tanácstalan az éhségnek kitett állatai miatt. — *Nyitráról* jelentik, hogy a nagy melegtől és szárazságtól a termés fele elpusztult. — *Berlinből* jelentik: A nagy hőség még egyre tart s a tegnapi nap folyamán ismét több áldozata volt a hőségnek és a szabadban való fürdésnek. — *Kölnben* a tropikus hőség és az állatok közt elterjedt száj- és körömfájás miatt tejhiány van s az ár jelentékenyen emelkedett. *Hamburgban* vasárnap tíz ember fuladt a vízbe. *Brüsszelben* és *Belgium* egyéb részeiben szintén számos áldozata van a hőségnek. *Anversben* az élelmiszerek ára rohamosan emelkedik a hőség folytán. *Charlotteból* táviratozzák: Tartós szárazság miatt 152 északi és délkarolinai gyapotszövő gyár megszüntette üzemét. — Az időjárásban számottevő változást sem lehet várni. A meteorológiai intézet ugyanis azt jelenti, hogy csak lényegtelen hőváltozás és elvéve zivataros eső várható. Némileg kedvezőbb a távirati időjósítása a meteorológiai intézetnek, amely enyhe időt elvéve csapadékot, sivatart jövendöl.

— *Achimék Buziáson*. A szomorú emlékeztető eszaki tragédia áldozatának özvegye, *Achim Andrásné* és két leánya már hosszabb idő óta Buziáson tartózkodik. A teljesen gyászba öltözött asszony és két igen szép leánya a fürdőben persze általános feltűnést keltenek. Amint a park sétányain végig mennek, mindenki utánuk fordul. Az asszonyon még mindig meglátszanak az átélte izgalmak nyomai, amint egyedül, csendesen sétálgat. A két leány azonban nevetve, tréfálkozva mennek néhány lépésnyire anyjuk előtt. *Achimékat* a szobaleányuk kíséri, épen úgy mint *Achimné*, talpig gyászban.

— *Elégett vasuti kocsi*. *Budapestről* jelentik: A *Jászapati* felé induló vegyesvonat egyik teherkocsija a *dózsai* állomáson kigyulladt és a benne levő értékes rakománnyal együtt teljesen elégett. A szomszéd kocsiban levő utasok rémülten menekültek, de az ijedségen kívül egyéb bajuk nem történt. A tüzet az okozta, hogy egyik vasutas égő lámpával ment be a vagonba, melyben benzín is volt, mely aztán felrobbant.

— *Akit a fia tett tönkre*. *Battonyáról* írják: *Árvai Mihály* tekintélyes gazdaember volt *Battonyán*. Vagyonát jó 40-50000 koronára becsülték. A jókora vagyont *Árvai* becsületes munkával s nagy szorgalmával gyűjtötte össze, hogy — mint mondá — öreg napjaira senkinek se legyen terhére.

A szép vagyon a fiára jutott volna. Amikor a pazarló fiu nagykoru lett, külön ment az apjától s bérelt földön gazdálkodott. A gazdaság nem valami jól jövedelmezett s egyik váltót a másik után írta alá a jó apa, csak hogy fiát megmentse a zaklatók seregétől. Amde a fiu sem használta fel az apjától kapott és a váltók értékesítéséről nyert pénzeket a gazdaság céljaira. Ha nagyobb összegeket kapott a fiatal *Árvai*, folyt a dárídó napokig.

Lassan-lassan eluszott az apa egész vagyona. A fiu pedig, hogy valahogyan pénzhez jusson, spekulálni kezdett buzával, jószággal. De ezek a spekulációk mind rosszul ütöttek be s még jobban belerántották a fiatal *Árvait* s vele együtt az öreget is a romlásba. Vasárnap végre az öreg megtudta, hogy neki immár semmije sincs a vagyonából. A ház, a tanya, a föld, minden a hitelezőké. Nemsokára ki kell majd költöznie a megszokott hajlékból, a nehezen szerzett vagyonból. Ezt az öreg *Árvai* nem tudta elviselni. Bement a magtárba s egy istrángkötéllel a gerendára felakasztotta magát.

— Az adósság tilalma a tisztviselőknek. Eddig — ha jól tudjuk — egyik hivatalban sem vették valami szigorúan azt, ha a tisztviselőnek adóssága van. Legfeljebb a háta mögött beszéltek róla, vagy ha előléptetésről volt szó, a rivalisok felpiszkálták ezt, de az adósságcsinálás megtiltva nem volt sehol. Most ezen az állapoton *Szűcs Géza* Nagyvárad város főszámvivője változtatni akar. Új szolgálati utasítást készített a számvivőség és a pénztár számára s ebben mint legutolsó pontot — furkósbotként — felvette azt, hogy a számvivőség és a főpénztár személyzetének — az ingatlanra bekebelezett jelzálogkölesont kivéve — nem szabad adósságot csinálni, másokért jótállani, vagy váltókötelezettséget vállalni.

— Tűz. Ma délelőtt tíz óra után *Balogh Dávid* kályhagyáros *Tökölly Imre-utca* 50. sz. házában teteje a kéményből kipattant szikrától meggyulladt. A tűzoltóság csakhamar megjelent a tűznél és elfojtotta. A kár jelentéktelen.

— *Lopás Lippán*. *Lippáról* jelentik: *Grósz Izsó* kereskedő irodájába múlt hó 29 én éjjel betörést követtek el. Az ismeretlen tettes feltörte az íróasztal fiókját s onnan 2000 koronát vitt el. A csendőrség nyomozása megállapította, hogy a betörést csakis egy a helyi viszonyokkal ismerős ember követhette el. Időközben az ellopott kétezer koronából kilencszázat *Grósz* udvarában elrejtve megtalálták. A gyanu *Grósz* egyik szolgájára irányul, de az tagadja a tettet.

— *Öngyilkos városi végrehajtó*. *Sopronból* jelentik: *Lunyák Ferenc* 50 éves városi végrehajtó ma délután főbe lőtte magát. Hátrahagyott levelében anyagi bajait emlegeti tettének okául. Öngyilkossága előtt több aktát elégetett, hogy hivatali szabálytalanságait el-tüntesse.

— Az aradi sztrájkoló festő munkások ma este fél 8 órakor a *Városháza* kistermében gyűlést tartottak, melyen oly megállapodásra jutottak, hogyha a mesterek némi fizetésjavítást adnak, úgy hajlandók a munka megkezdésére.

— *A Royál nagy Mozgó-színház* első előadása. Holnap esütörtökön nyílik meg újra a nyári színház mikor is a *Budapest* legkedveltebb *Royál* mozgó színház mutatja be fényes műsorát. Ezen műsorból különösen kiemeljük a *Páros szöktetés* című finom vigjátékot, mely ötletességével, fordulataival a fővárosi közönséget is elragadta, a műsor többi száma is megfogja nyerni a közönség tetszését, mely a kellemes nyári szinkörben bizonyára kitűnően fogja magát érezni. A helyi rendkívül olcsón vannak megállapítva, a legdrágább páholy ülés 1 kor. 50 fillér — míg a karzajegy — csekély 10 fillérben kerül, hogy a legszegényebb ember is megszerezhesse magának a kinálkozó élvezetet. Kellemesen fogja a közönséget az az ujtás meglepni, hogy 7-től 8 óráig a színház előtt elsőrendű zene-hangversenyben gyönyörködhet.

— *Pöstyén titka*, nem titok többé, mivel immár mindenki tudja, hogy *Pöstyén* fürdő bámulatos fejlődését nemcsak csodás hatású rádiumos iszapjának köszönheti, hanem annak az óriási választéknak is, mely ezen a fürdőhelyen lehetővé teszi, hogy mindenki viszonyaihoz mérten használhassa a kúrát. Mődfellett fontos körülmény ez, mert a legtöbb fürdőhely költségeit csak a módos közönség bírja el, míg *Pöstyén-fürdőn* a legnagyobb fényűzés mellett a legszegényebb igényüekről is van gondoskodás. 6879

— *A gyilkos pálinka*. *Jómódu* ember volt *Mánya János* szatmárgörbői gazdálkodó, s míg rá nem adta a fejét az italra. Mióta azonban a koresma lett az otthona, pusztulásnak indult a vagyon és a szegénység nyomán be-köszöntött a családi háborúság is. *Mánya*, ha berugott — és ez nagyon gyakran megtörtént, ütötte verte a feleségét és gyermekeit, azzal fenyegette őket, hogy rájuk gyújtja a házat és kiirtja az egész családot. A múlt héten egyik, tizenöt éves kis fiának verésközben kiszúrta a szemét, tegnap pedig a feleségét

verte halálra. *Mánya*hoz foglalni ment a községi előjáróság, a melynek tagjait a részeg ember meg akarta verni. *Mánya*né, hogy férjét megmentse a bajtól, elébe állott, mire a nekivadult részeg ember felkapott egy botot és azzal a vállára ütött, úgy, hogy eltört a kulcsosontja. Azután addig verte az eszméletlen nőt, a míg abban élet volt. Mikor az asszony meghalt, *Mánya* visszament a koresmába és ivott tovább. Ott tartóztatta le a csendőrség.

— *Francia hőkörök* legbiztosabb készítéséről — házilag — a likőraroma i üveg 60 fillér volt és *Weissnál*. 4501

Elutazás előtt

óvja meg ruháit

Moly-kár ellen

az éveken át kipróbált és egyetlen biztos hatása

„RADICAL“

molyirtó porral, kapható —.30, —.50 és 1 koronás dobozokban

∴ kizárólag ∴

HANZU NESTOR

Vöröskereszt Drogeria

Arad, Weitzer-János-u. 2.

Évente sok pénzt takarít meg, ha Drogeria szükségletét állandóan fenti cégnél szerzi be. — Gyógyárak, kötszerek, háztartási cikkek, illatszerek, valódi és saját gyártmányú kölni-vizek, finom szappanok, arc-cremek, szájvizek, fogpaszták. — Nagy választék fésűk, hajtűk és hajkefékben

TARKASÁGOK.

(A nő.) *Bibliai magyarázat.*

Egy nőgyűlölő embert megkérdezett a barátja:

— Mondja csak, miért nevezi a biblia az első ember lakóhelyét paradicsomnak?

— Azért — felelte a nőgyűlölő ember — mert ott csak egy asszony volt.

(A suhogás.) Egy fürdőhelyen történt, a természet panorámájában.

A férj és a feleség együtt sétáltak a gyönyörű vidéken és amint élvezték a nagyszerű kilátást, a férj a táj szépségeitől elragadtatva így szólt:

— Nem is képzeled, hogy engem mennyire gyönyörködtet a szép vidék. Boldog vagyok, ha hallgathatom a vizesés suhogását, a lombok susogását, az erdők susogását...

— Nézd csak — szólt körbe az asszony — ha annyira szereted a susogást és suhogást: csi-náltass nekem egy selyem ruhát.

(A parvenű fizet.) Egy dargazdag kereskedőről szól ez a történet. A kereskedő, aki nagyon alacsony sorból emelkedett a milliomosok polcára, a feleségével utazni indult. Utja természetesen a csodaszép *Tátrán* is keresztül vitt. Fölmentek a *Csorbatóhoz* és egész délután gyönyörködtek a természet szépségeiben. Estefelé otthagyták a *Tátra* gyöngyét és a kis fogaskerekű vasuton visszamentek *Poprádra*. Amint a vonat ablakából lenézett a házaspár az alatta elterülő, mesébe illő alkonyat

tájra, a kereskedő felesége szinte önkívületben kiáltott föl:

— Csodaszép! Megfizethetlenül szép!

A gazdag kereskedő erre a zsebébe nyúlt és egész marék pénzt dobott le a völgybe, a mezőre, az erdőbe. Az asszony előbb megdöbbenve nézett az urára, aztán haragosan kiáltott:

— Megőrültél, Ignác!

— Nem — felelte a milliomos — csak azt akarom megmutatni, hogy nincs olyan gyönyörűség, amit én meg ne tudnék fizetni!

Ön tudja,

hogy nem szokásom valamit, a mit csak úgy hallottam, tovább elmesélni.

Amde az

Asszonydicséret-mosókivonatnál magam is meggyőződtem arról,

hogy ez a legjobb és leghatásosabb mosópor és a legkövetesebben helyettesíti a napon való fehérítést. Az „Asszonydicséret” mosókivonattal beáztatott ruhát félannyi idő alatt és félannyi fáradsággal lehet hófehérre mosni.

6862

GYÁSZROVAT.

Halálozás. *Schiessel* Alajos nyugalmazott honvédőrnagy neje mult hó 28-án *Lippán* elhunyt. Vasárnap, 29-én temették el általános részvét mellett.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Egyenlenségek egy kulturegyesületben. Tegnap tartotta meg Nyitrán a Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület közgyűlését, amelyen nagy meglepetések kerekedtek. Mindjárt a gyűlés elején bejelentette *Gyürky Géza* dr. ügyvezető-alelnök, hogy *Dessewffy Emil* gróf, aki négy évig volt az egyesület elnöke, erről a tisztségéről lemondott. Az elnökön kívül lemondott választmányi tagságáról *Batthyány Vilmos* gróf nyitrai püspök, aki egyúttal az egyesületből való kilépését is tudtára adta a közgyűlésnek.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Fogadás. Amerikai író.

K—n. Elég megfelelő díjazás.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Ujaradi gabonavásár.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Ujarad, augusztus 1.

Végre lehült a levegő, amire azonban nagyobb szükség lenne, az eső még mindig késik. Ugy a még folyamatban lévő aratásra, mint a kapás növényekre a csapadék valósággal áldás lenne.

A gabonaüzlet irányzata változatlan.

Elkelt a mai piacon:

800 mm. új buza 10.50—70
200 mm. új árpa 7.80—8.—
100 mm. új rozs 7.60—80

Az árak ötven kilogrammonként, koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Budapest, augusztus 1.

Amerika változatlan. Kínálat, vételkedv korlátozott, 20 ezer mm. változatlan.

Az árak 50 kilogrammonként számítva:

	Déli szárlat	3 órai szárlat
Buza 1911. októberre	10.87—10.88	10.86—11.87
Buza 1912. áprillist	11.11—11.12	11.09—11.10
Ros 1911. októberre	8.96—8.97	8.92—8.98
Tengeri 1911. auguszt.	7.56—7.57	7.50—7.51
Tengeri 1912. májusi	7.58—7.59	7.37—7.38
Zab 1911. októberre	7.96—7.97	7.98—7.97

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

Augusztus 1.

Magyar aranyjárdék 4 ⁰ / ₀	111.90
Magyar koronajárdék 4 ⁰ / ₀	91.—
Magyar koronajárdék 3 ¹ / ₂ 0 ⁰ / ₀	80.20
Magy. földteherm. kötvény 4 ⁰ / ₀	92.—
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	94.—
Magyar nyeresémsorsjegy kölesön	220.—
Tiszasszab. és szegedi sorsjegy kölesön	155.—
Oszták járadék papírban	92.20
Oszták járadék ezüstbe	95.90
Oszták járadék aranyban	116.50
Oszták koronajárdék 4 ⁰ / ₀	92.10
1880. évi osztrák államsorsjegy	157.—
Osztrák-magyar bankrészvény	19.50
Magyar hitelbank-részvény	843.50
Osztrák hitelintézeti részvény	661.50
Osztr.-magy.-államvasúti részvény	747.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.01
Német birodalmi márka	117.25
London vista	24.—
Páris vista	95.02 ¹ / ₂
20 márkás arany	28.48

A Temesvári Lloyd-Társulat.

terményesernökének hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonkénti koronákban.)

1911. Aug. 1.

Buza (aszókvány-minőség):

75 kilogrammos	10.00—10.10
76	10.10—10.15
77	10.15—10.20
78	10.25—11.30

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos	9.90—10.—
Ros	8.00—8.10
Árpa	7.50—7.60
Zab	8.20—8.30
Tengeri	7.50—7.60

Kőbányai sertéspiac.

— Aug. 1. —

Julius 31. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 150—152 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 154—156 fillér. Közép (páronként 240—280 klgr.) 164—168 fillérig.

Sertéslelétszám: 1911. évi július hó 28. napján volt készlet 27524 drb. — 1911. július hó 30-án felhajtott 437 drb. — 1911. július 30-án elszállított 110 drb. — 1911. július 31. napjára maradt készletben 27851 drb.

A hizott sertésüzlet irányzata: változatlan.

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

URANIA

mezőfőnykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)
Ma, szerdán 1911. augusztus 2.

1. Grönlandi képek. Nagy északsarkai expedíció. — 2. Igazmondó szemüveg. Humoros. — 3. Honszerződés. Dráma. — 4. A csintalan Kató. Humoros. — 5. Villamos kísérletek. Természet után. — 6. Az alkohol áldozata. Szociális szenzációs dráma.

Előadások d. n. 6 órától kezdve este 11 óráig.

Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fill.

Utolsó előadás este 11 óráig.

Azartadékok okt. 2 óra s

Az előadásra bármikor be lehet menni.

APOLLÓ SZÍNHÁZ

az Andrássy-téren új Lloyd-palotában.

Urania Magyar Tudományos Színház aradi színpadja.

Ma, szerdán 1911. augusztus 2-án:

1. Maxi és anyósa. Nevettető. — 2. A cári vadászterületen. Látványos természetutáni felvétel. — 3. Lemke, mint toreador. Komikus. — 4. A pálinka áldozata. Szenzációs, szociális dráma. — 5. Pali, mint sürgönykibordó. Kacagtató.

Előadások délután 6 órától.

Helyárak: Páholy ülésenként 1 kor. Zártszék 1 kor. I-ed hely 80 fill., II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill., IV-ik hely 20 fill.

A hölgyek kévetnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni.

Műsort ingyen kapni a jegyzedőknél.
Saját zenekar.

Ruhatár. — Buffet.

NYILTÉR.*

Arad, 1911. jul. hó 28.

Tek. Berlii Victoria Általános Biztosító Részvény Társaság

Aradon.

Nem mulaszthatom el, hogy hálámnak kifejezést ne adjak azon eljárásukért, amelyet akkor tanusítottak, midőn megboldogult férjem, néhai Töpfer József elhalálozása alkalmával, dacára hogy csak 3 év óta fennálló biztosítása volt b. intézetüknél, a biztosított összeget levonások nélkül ugyszólván azonnal kifizették. A fenti kulans eljárásukat méltányolva legmelegebben ajánlani fogom az önök intézetüket mindazoknak, kik teljes megnyugvással kívánják családjukat biztosítva látni.

Öszinte tisztelettel

3423 **Özv. Töpfer Józsefné.**

Világhírű
amerikai
és angol

sandalcipők

óriási választékban, előnyös
gyári áron árusít, csak

Kutányl J.

Arad, Vörösmarthy-utca 1. Telefon 335.

Maidt és Schrod

angol úri divat és fehérnemű különlegességek üzlete

Arad, Andrássy-tér 17.

(Reinhardt-ház.)

Ajánljuk dusan felcserezt árukat, hol a legdivatosabb átmeneti könnyű angol felöltőket 40 koronától, valódi panama kalapok 11 koronától, eső gummi kabátok 30 koronától, la. Fehér és színes ingek 3.50 koronától stb. kapható nagy választékban. 2168.

Szelid kiszolgálás! Városi és megyei telefon 765.

Költözők figyelmébe!

— Telefon 250. szám. —

Értesitem a t. szállító közönséget, hogy hosszú évek óta a Petőfi-utcában volt butorszállítási üzletemet 1911. évi augusztus 1-ével Deák Ferenc-utca 36. szám alá, Mairovitz háza helyezem át.

Ajánlom ezuttal 6, 8 és 10 méter hosszú zárt, belül kárpitozott tiszta butorszállító kocsijaimat úgy helybeli, mint a legtávolabb eső vidékre történendő költözéseknél. Vállalok mindennemű fuvarozást és átköltöztetést a vasutra és vidékre, nyitott, ruganyos kocsikon is teljes jótállás mellett.

Kérve a t. közönség további támogatását, kiváló tisztelettel

Eliás Lipót Fia

butorszállító 2279

Deák Ferenc-utca 36. szám.

493—1911.

Árlejtési hirdetmény

Arad sz. kir. város gazdasági széke egy darab tűzmentes okmány-székény szállítása iránt folyó év augusztus hó 7-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Bánatpénzül leteendő az ajánlati ár 10%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bá-

nompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1911. évi július hó 18-án tartott üléséből.

A gazdasági szék.

15697—1911. kh. sz.

Hirdetmény.

Arad szab. kir. város kapitányi hivatala mint I. ső foku tűzrendőri hatóság által az 5482—III-894 számú tűzrendészeti szabályrendelet 5. §-a alapján ezennel közhírré tétetik, hogy takarmányt a belváros, Sarkad külváros és az Ujtelep városrész területére behordani azért, hogy az ott boglyába vagy kazalba rakassék, avagy lak-épületek padásaira hordassék, általában tilos.

Takarmányt a fentnevezett városrészekben ló, vagy szarvasmarha részére tartani csak gazdasági épületek padlásain vagy az e célra berendezett és rendes fedéllel valamint tűzbiztos oldalfallal és ajtóval ellátott tartányokban lehet.

Erzsébet város, Ségá és Gáj külvárosokban és Póltura városrészben a takarmány egy boglyában vagy kazalban csak akkor tartható, ha a boglya vagy kazal és azt környező épületek között legalább 20 méter üres tér marad.

Erzsébet város, Ségá és Gáj külvárosokban, vagy Póltura városrészben egy-egy telekre a takarmányból több boglya vagy kazalt csak az esetben lehet be-

hordani, ha azok az épületektől valamint az egyes boglyák és kazlak egymástól legkevesebb 20 méter távolsága állíthatók fel.

Felhívom ennél fogva a város lakosságát, hogy a mennyiben a szabályoktól eltérő takarmány beraktározását észlelnék, úgy ezt a kerületeikben czirkáló járőröknek vagy kerületi biztosoknak hozzák tudomására, hogy a rendellenesség megszüntetése végett haladéktalanul intézkedhesem.

Jelen hirdetményben foglaltak ellen vétők a menyiben cselekményeik súlyosabb beszámítás alá nem esnek az 1879 évi XL. t. cz. 14 §-a értelmében elzárásra átváltoztatható 4 koronától 100 koronáig terjedhető pénzbüntéssel büntetendők.

Arad, 1911. évi július hó 23-án.

Sariot Domokos főkapitány.

490—1911 gs.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a rendőrségi ruhák elkészítésének elvállalása iránt folyó év augusztus hó 7-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Bánatpénzül leteendő az ajánlati ár 10%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az

árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1911. évi július hó 10-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Építetők figyelmébe!

Csobán Tivadar

építészeti irodája.

Arad, Deák Ferenc-utca 20a. sz.

Van szerencsém értesíteni az építetők közönséget, hogy az építészeti téren mindennemű munkákat, ugymint:

tervezéseket, új építkezést, régi épületek átalakítását

ugy helyben, mint vidéken a legjutányosabb árban készik.

Tisztelettel:

Csobán Tivadar,

2631

építész.

10,000 pár különféle **CZIPÓ**

előrehaladott saison miatt, ugyszinte kalapok és divatcikkek hallatlan

olcsón kerülnek eladásra.

Valódi

amerikai és angol sandal

még eddig nem létezett árakban.

20—25 csak K. 3.50	35—38 csak K. 5.80
26—28 „ „ 4.—	40—42 „ „ 6.60
29—34 „ „ 4.80	43—46 „ „ 6.75

877

Csak

Korányi Jenőné

Szabadság-tér 3. szám.

Ingyen javítom a nálam vásárolt cipőket.

Glück Károly és Testvére

huscsarnokában

3170

fiatal angol bárányhus kilogramonként korona 1.40 kapható.

Aradi Nyomda
Részvénytársaság
készít 100 darab
névjegyet
elefántesontpapíron
:: nyomva ::
2 koronáért.
Vidékre 2 korona 40 f.
beküldése esetén bér-
:: mentve szállit. ::

Ezen rovatban minden szó egy-
smert beiktatásának ára 4 fillér,
vastagabb betűkkel 8 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József 16h-ut 22.
Kiadóhivatali telefon: 154. sz.
Szerkesztőségi . 357. sz.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta utalványon küldendők — a szelvényen a szöveg elől — avagy levélbélyegekben. Tudakozásnál a hirdetés száma mindenkor közzendő. Levélbeli megkereséseknél, (a jellegű leveleket kivéve) felvilágosításra szolgál a kiadóhivatal, ez esetben, válaszbélyeg csatolandó. Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítható. Minden szó 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a kéziratban előhúzással jelzendők. Az apró hirdetések 4-ére fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatal kívánatra díjtalanul megszerkesztül. HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRAIG VÉTELEK FEL.

Ajánlatokhoz,

melyeket valamely jelige alatt küldenek a kiadóhivatalba, ne tessék eredeti okiratokat mellékelni, mert érettség semmiféle felelősséget nem vállalunk. Azokat az ajánlatokat, melyeket az apróhirdetés megjelenésétől számított 4 héten belül címzettjük el nem visz, a kiadóhivatal megsemmisíti.

LEVELEZÉS.

Corson

sétáló, mindenki által megcsodált, mosolygó, kékruhás hölgyet kéri egyenruhás köszöntője, hogy találkozás hol és mikor lehetséges. Válaszért esedezik: „Tartalékos”. Levelet kérem a lapban jelezni.

5017

A „Vadászkürt”-ben

az Est-re figyelmeztetett bájos asszony ismeretségére régen vágyakozom. Válaszát kérem a kiadóba „Üdvösség” jelígre. 3481

Szoknyavadász!

Ne kövessen, mert ugysem hallgatom meg. Jobb lesz, ha nem üldöz, mert ha ellentéle egyszer rajta csipi, úgy vélem kellemetlenebb lesz, mint az éa gyöngéd figyelmeztetésem. Üldözött. 5028

„Ezmeccsere”

jelígre levél ment a kiadóba. 3416

Leontine!

Sajnálom, hogy a vasutnál nem találkozhattunk. Majd legközelebb kipótoljuk a találkozás örömeit. Lajos. 5029

Pubik.

Keresek egy piros arcú Pubit, ki elvinne szórakozni mindenfelé. Levelet e lapban „Vigkedélyű” jelige alatt várok. 5026

Gummi cikkek

legfinomabb minőségben Vojtek és Weisznál. I-3329

Szép fogakat

ápolni kell. Legajánlatosabb Vojtek és Weisz Dentolin fogcrémje. I 3328

KIADÓ LAKÁS.

2 szobás gargon lakás

azonnal kiadó, Rákóczi-utca 7. sz. 3397

Kiadó.

Rákóczi-utca 25. sz. alatt most épült házban négy utcai szobából előszobából és szükséges mellékhelyiségekből álló teljesen különálló, kényelmes, modern urilakás. Bővebbet ugyanott, vagy telefon 464. 3392

A Tökölly-tér melletti

Lujza-utcában emelt kétemeletes házban modern három szobás lakások november 1-ére kiadók. Bővebbet Bem-u. 3. alatt. 3420

November 1-ére

3, 2 és 1 szobás lakások Kasza-utca 6-7. számú új házban kiadók. 3434

LAKÁST KERESNEK.

Keresetetik

azonnal, vagy legkésőbb november 1-ig 3-4 szoba, fürdőszoba és mellékhelyiségekből álló lakás, modern házban, földszint vagy I-ső emeleten, lehetőleg a kórház közelében. Ajánlatok „Központi Szálló” 8. szám alá kéretnek. 3417

Keresek

a város belterületén folyó évi november hó 1-ére 3 szobából álló modern lakást. Ajánlatokat kérek „Gócponton” jelige alatt az Aradi Közlöny kiadóhivatalába. 5027

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Eladó

egy darab teljesen új 20 hektoliter irtartalmu viztartány hozzátartozó 8 méter magasságu lábball. Bővebbet Weisz Jenő lakatosnál Andrassy-tér 9. 3309

1 doboz 100 drb.

levélpapír 1 korona. Amerikai töltő tollszár 1 kor. Gyümölcs szalvetta 100 drb. 1 kor. Salicillal telített valódi pergament papír kapható Pichler Sandor könyv- és papírkereskedésében Arad, Szabadságtér 1. sz. 2551

Minden ragyog.

ha Raport fémtisztítót használ, Vojtek és Weisztól. I 3326

Heti munkáslapok és könyvecskék,

A zsebkönyvecskék erős vászonkötésben, javított új, célszerű vonalozással 1 koronáért, puha vászonkötésben 60 fillérért kaphatók Ingusz I. és Fia könyv- és papírkereskedésében, Andrassy-tér 16. Telefon 517. 555

Lüster köpenyek

18 koronától feljebb, fekete, szürke és tegethof színben minden nagyságban kaphatók Hoffmann Sándor cégnél, Színház-épület. 1941

Kellemes ital

a málnaszörp, behűtött szódával, üdit, frissit, üvegje 60 fill. Vojtek és Weisznál. I-3327

ALKALMAZÁST NYER.

Vidéki pénzügyintézetnél

2400 koronával javadalmazott könyvelői állás betöltendő. Akik pénzügyintézetnél működtek, előnyben részesülnek. Közelebbi felvilágosítást a kiadóhivatal ad. 3372

Házvezetőnő.

Éltesebb koru, ki magányos ur pusztai gazdálkodását önállóan vezetné, kerestetik. Előny azoknak, kik a pusztai életet ismerik. Arcképes ajánlatok fizetés megjelölésével „Pusztai élet” alatt a kiadóhivatalba kérek. 3415

Ügyes rövidárus segéd

Makón, Sankovics Kálmán üzletben felvétetik. 3361

Bejáróné

könnyű házi munkára felvétetik: Kölcsey-utca 9a.

Egy fiatal könyvkötő segéd felvétetik, Kosminsky Weitzer János-utca. 3429

ALKALMAZÁST KERES.

Házvezetőnőnek

ajánlkozik egy 40 év körüli nő, ki a háztartásban tökéletes jártassággal bír, gyermekekhez is elmegy. Cim a kiadóhivatalban. 3399

Felügyelői

vagy más bizalmi állást keres legjobb referenciával bíró idősebb zsidó férfi. Messer Illés Varjassy-utca 18. 3309

OKTATÁS.

Javító-, pót-

és magánvizsgálatokra mérsékelt díjazás mellett előkészít az Izs. Fiuinternátus. Arad, (Chorin Áron-utca 1. 3390

Correpetitor.

Javító vizsgálatra előkészít nyolcadik gimnázista. Cim a kiadóban. 3422

Zongoratanitónő

órákat ad, házbán és házon kívül kezdők és haladók részére, igen jó módszer szerint. Cim a kiadóban. 3418

ÜZLETEK.

Egy jóforgalmu

szatócsüzlet más vállalat miatt eladó. Bővebbet Angyal-utca 21. szám. 3426

KÜLÖNFÉLE.

Tőkepénzes társat,

vagy finanszírozót keresek életképes gyári iparvállalat megnagyobbításához. Esetleg ki segédkezne ezen gyárat részvénytársasággá alakítani? Szükséges tőke 50.000 korona. Ajánlatok Szakember „6848” kiadóba. 3349

Jutányosan varrok

fehérneműt, javítok is, ugyszintén himzést, slingelést, horgolást. Tóthné, Választó-utca 55. 3428

Elegáns

bérautók

turára, napra, órára Szabadságtér 17. sz. Telefon 816. 2723

Csillárok,

Villamos felszerelések

legolcsóbban 1074

Diamant-nál

Atzól Péter-utca 2. (az udvarban)

Nagy Sándor

szobrász

Arad, Kossuth-utca 4. sz.
(Mairóvitz kőfaragó telepén.)

Készít művészi kivitelű figurális és dekoratív

szobrász munkákat

n. m.: portrékat természet és fénykép után, sírmlékeket, mindennemű iparművészeti tárgyakat, modern épület, díszítő szobrászmunkákat, terakotta, kő, gipsz, cement, stb. anyagokból és azok javítását elvállalja a legolcsóbb árárt. 4407